Zondag 18 Juni 1916. Tweede Jaarg. Nr 168 — Prijs: 6 Centiemen door geheel België

Het Vlaamsche Nieuws

Het best ingelicht en meest verspreid Nieuwsblad van België. - Verschijnt 7 maal per week.

ABONNEMENTSPRIJZEN:
Per maand ..... 1.75 Per 6 maanden ..... 10.—
Per 3 maanden ..... 5.— Per jaar ..... 20.—

AFGEVAARDIGDEN VAN DEN OPSTELRAAD:
Dr Aug. BORMS, Alb. VAN DEN BRANDE
met vaste medewerking van Dr A. JACOB
BUREELEN: ROODESTRAAT, 44, ANTWERPEN. Tel. 1969

AANKONDIGINGEN:
Tweede bladz., per regel 2.50 Vierde bladz., per regel.. 0.20
Derde bladz., id. 1.— Doodsbericht ..... 5.—
Voor alle annoncen, wende men zich: ROODESTRAAT, 44.

DE OORLOG

Opstootjes in Athene

Londen, 16 Juni.— De «Times» publiceert een verhaal van een ooggetuige,dat niet de censuur heeft gepasseerd, over de troebelen in Athene, die halfambtelijk als een spontane anti-Wenizelistische uitbarsting waren voorgesteld, die spoedig door de politie onderdrukt was.

Nadat Maandag een militair feest in het stadium had plaats gevonden, vormden des avonds een bende van 300 tot 400 man, bestaande voor een deel uit de geheime politieke agenten van de regeering en voor een deel uit gepeupel, een optocht, die werd begeleid door een zestigtal agenten in uniform. De optocht ging door de voornaamste straten.

Voor het hôtel « Grande Bretagne », waar de Fransche gezant woont, en ook verscheiden Fransche en Engelsche ambtenaren hun intrek hebben genomen, werden beleedigende uitroepen vernomen. Daarop trok het gepeupel naar het Britsche gezantschap en stootte daar gehuil uit, waarna het bij de bureaux van de bladen, die de partij der geallieerden zijn toegedaan, de « Patris,» de «Hesta,» de « Ethnos, » de « Neon Asty » en de « Kirix,» de ruiten inwierp en vernietigde wat van buiten af daarvoor vatbaar was. De geheime politieke agenten waren in het schelden en vernielen haantje-de-voorste.De politie,die gemakkelijk de lawaaimakers had kunnen verstrooien, vervulde de rol van een escorte en keek, blijkbaar op een wenk van hoogerhand, rustig bij het vernielingswerk toe en begeleidde de menigte van bureau tot bureau. De bovenbeschreven gebeurtenissen moeten volstrekt niet als een volksdemonstratie opgevat worden.

De overgroote meerderheid van het Grieksche volk zou elken maatregel,dien de entente zou willen nemen om Griekenland te bevrijden van hen, die thans regeeren, met voorbijzien van de grondwet, door verschrikking en verdrukking, die het leven onmogelijk en onduldbaar maken voor die Grieken, wien slechts de belangen en het lot van het land ter harte gaat.

Zij hebben altijd begrepen, dat de mogendheden der entente bij tractaat de grondwet en de vrijheid des volks waarborgen en zij gevoelen zich meer en meer teleurgesteld, daar zij vergeefs wachten op het ten uitvoer leggen van deze waarborgen door de entente, waarop zij hun vertrouwen gevestigd hebben sinds Griekenland een vrij land geworden is.

De «Times » legt hier in een hoofdartikel den nadruk op en zegt te slotte, dat Goenaris nog pas gisteren de Kamer opgewekt heeft om door vereenden steun van het ministerie te toonen, dat de beperkende maatregelen der entente-mogendheden vergeefsch zijn. Zij zullen niet vergeefsch zijn zoo ze flink en vast worden toegepast. Aarzeling of zwakheid zou slechts betoogingen uitlokken, gelijk dit zorgvuldig in elkaar gezet incident.

De vooruitzichten van den handel na den oorlog

Londen, 16 Juni. — De « Westminster Gazette », naar aanleiding van de economische conferentie te Parijs in een hoofdartikel sprekende over het plan om den Duitschen handel uit te roeien, brengt in herinnering, dat in Duitschland dergelijke plannen (men versta waarschijnlijk: ten opzichte van den handel van Engeland) worden geopperd en waarschuwt ernstig tegen het gevaar van dergelijke grootscheepsche voornemens.

« Als wij aan den handel van later denken, dan wenschen wij allen, dat onze handel in den handelskring van den vijand binnendringt, maar wij wenschen geen handel des vijands binnen onzen kring. Wij voelen het als een beleediging als wij in een vijandelijk blad lezen, dat Duitschland van plan is na het einde van den oorlog den Engelschen handel uit te sluiten, maar wij houden het voor een fijnen zet, als er gezegd wordt, dat wij den Duitschen handel moeten uitsluiten. Wij zijn er ons niet van bewust, dat beide processen een en hetzelfde zijn. Wij stellen ons zoo voor, dat Duitschland tevergeefs beproeft zijn waren hier binnen te krijgen, maar dat deze waren worden geweigerd, terwijl Engeland trotsch weigert zijn voortbrengselen naar Duitschland te zenden, ofschoon het er om gevraagd.

Wanneer wij echter dit probleem met gezond verstand onder oogen zien, dan moeten wij tot het inzicht komen, dat de gevoelens in beide kampen dezelfde zijn en dat de feiten dezelfde zullen zijn, geheel onafhankelijk van de gevoelens. Wij kunnen niet verhinderen, dat Duitsche goederen in dit land komen,zonder tevens te verhinderen, dat Engelsche goederen in Duitschland komen en wij kunnen den Duitschen handelaar, die met ons handel drijft, geen slag toebrengen, zonder dat wij tevens den Engelschen handelaar, die met Duitschland handelt, een slag toebrengen. Er kunnen goede of beslissende politieke redenen zijn om dezen weg in te slaan, maar het is bespottelijk om zoo te praten alsof wij erbij zouden profiteeren. Voorts is het noodzakelijk, zich voor oogen te houden, dat het denkbeeld van een economische enclave, afgesloten van de overige wereld, aan beide zijden bestaat, dat hiermee noodzakelijkerwijs de overeenkomstige militaire denkbeelden zouden gepaard gaan en dat het zou moeten worden geruggesteund door ontzaglijke bewapeningen en onophoudelijke voorbereidingen voor de hervatting van den oorlog.»

Levensmiddelenduurte in Engeland

Londen, 16 Juni. — Het ministerie van handel heeft een kommissie benoemd om een onderzoek in te stellen naar de oorzaken van de duurte der levensmiddelen sedert het begin van den oorlog en maatregelen voor te stellen om in den toestand verbetering te brengen.

Besloten zitting van de Fransche Kamer

Parijs, 16 Juni. — De Kamer van Afgevaardigden heeft met 412 tegen 138 stemmen besloten in geheime zitting over te gaan. De zitting werd om half drie geschorst vóór de ontruiming van de tribunes.

Roemenië en Rusland

Boekarest, 16 Juni. — De Roemeensche regeering heeft voor het onderzoek van het incident van Mamornitza een commissie benoemd onder voorzitterschap van den secretaris-generaal van het ministerie van binnenlandsche zaken. Zij zal de aan de verwoeste douanegebouwen vercorzaakte schade vaststellen.

Het gevecht in de Oostzee

Berlijn, 16 Juni.— Naar aanleiding van het officieele Russische bericht, volgens hetwelk in den nacht van 13 op 14 Juni in de Oostzee Russische torpedobooten twee konvooischepen van het type van kleine torpedobooten en een hulpkruiser, waarvan de bemanning door de Russen is gevangen genomen, in den grond hebben geboord, verneemt Wolff's Bureau van bevoegde zijde dat dit bericht de gewone Russische overdrijving behelst.Er is geen Duitsche torpedoboot of vaartuig dat daarop gelijkt of eenig ander oorlogsschip behalve het reeds gemelde hulpschip «Herrmann» en evenmin een vrachtboot verloren gegaan. De in het Russische bericht bedoelde overlevenden van de « Herrmann » zijn door onze eigen schepen opgenomen.

De strijd om Czernowitz

Londen, 16 Juni. — De « Daily Telegraph » verneemt uit Petrograd: Het oponthoud in de krijgsverrichtingen tegen Czernowitz wordt door den staf hier verklaard uit de natuurlijke sterkte van een gedeelte van de stad.

Officieele Legerberichten

VAN DUITSCHE ZIJDE

Westelijk gevechtsterrein

Berlijn, Zaterdag 17 Juni. — Officieel:

Een Fransche patroelje-aanval op Beaulne, ten Zuiden van de Aisne, werd gemakkelijk afgeweerd.

In het Maasgebied bleef de artilleriebedrijvigheid op aanzienlijke kracht en steeg in de ochtenduren gedeeltelijk tot bijzondere hevigheid.

In de Vogezen brachten wij ten Noordwesten van Celles door een ontploffing den vijand aanmerkelijke verliezen toe en sloegen van Sennheim een kleine vijandelijke afdeeling terug die tijdelijk in onze loopgraven was kunnen binnendringen.

De bedrijvigheid der vliegers was aan weerszijden levendig. Onze eskaders bestookten punten van militair belang in Bergues (Fransch Vlaanderen), Bar-le-Duc evenals in het gebied Dombasle—Cinville—Lunéville—Blairville, rijkelijk met bommen.

Onze Groote Geïllustreerde Letterkundige Prijskamp

De Eeuwige Klacht

Lees den oudsten dichter dien gij kent en 't eerste lied is een liefdelied en de eerste klacht een liefdeklacht. Sla den laatsten dichtbundel open en nogmaals en altijd zult gij hetzelfde lied en dezelfde klacht vernemen.

Eentonig dan? Niets nieuws, dus niet waard om te lezen? Hoe durft gij het te zeggen.

Is het eentonig als er in de Lente telkens weer groene looverkens op de twijgen ontspruiten en de kruinen der boomen met dicht gewemel van bladeren tooien? Is het iets nieuws zoo gij een rozelaar plant, dat er altijd knoppen komen waaruit rozekens ontluiken? Is het lied van den nachtegaal eentonig?

Hoe gaarne luisteren wij naar het liefdelied, naar de klacht van het minneleed, het eenige leed dat bestaat!

Dit nu is een liedje uit de 15de eeuw. Appelmans of Herman De Waeghemaeckere hebben het misschien gezongen toen ze aan den Antwerpschen Teen bouwden!

Quinten Massijs zong het wellicht in zijn ballingschap toen hij in verre landen de schilderkunst leerde om zijn Aleide te veroveren?

Wie draagt niet dit lied onuitgesproken in zijn boezem?

Luister nu hoe het verwoord en verklankt werd in onze Vlaamsche taal vijfhonderd jaar geleden. Het is ook weeral een onzer mooiste liederen in zijn grooten eenvoud en oprechtheid.

L.

SIJ IS DIE ALDERLIEFSTE MIJN

Ghestadighe minne draghe ick altijt,
Dies lijdet mijn herte pijn.
Mocht ick noch sijn van haer verblijt,
Hoe vrolick soude ick sijn!
Tot haer soude ick my keeren,
Gheen ander lief begheren,
Want sy is die alderliefste mijn.

Ist niet een druckelick leven
Te derven die ick min?
Ick had me gansch begeven
En was voor haar een kind.
Ick leefde voor haer alle uren,
Nu moet ik mijn liefde besuren!
Was ick dan so seere verblint?

Doen ick laeste met oghen haer sach
Die mijn herteken heeft bevaen,
Doen was ick vrolick nacht ende dach,
Ende ist dan voor altijd gedaen?
Van haer ben ick ghescheiden,
Alle druck moet ick verbeiden,
Ik mach wel trurich gaen!

Het Sociale Geweten

Iedereen heeft een geweten, en, alhoewel men van een « gewetenloos mensch » spreekt, toch heeft die mensch een *eigen* geweten, een geweten van zijn individu, of, beter nog gezcid, van zijn individualiteit.

Een individueel geweten bezit iedereen.

Maar, naast dat geweten van de individualiteit, kan een *collectief* geweten bestaan, d.i. een geweten, eigen aan een zekere groep van individuën, maar, dat zich slechts uit in bepaalde voorwaarden en in een bijzonder geval of in bijzondere gevallen.

Dergelijk geweten kan dus slechts ontstaan waar verschillende personen door banden aan elkaar gehecht zijn, een collectiviteit vormen, en door die collectiviteit, door hun samenzijn zelf, geroepen worden tegenover elkaar en ook tegenover individuën, buiten hun groep staande, activiteiten te vertoonen, welke activiteiten die onderlinge betrekkingen regelen, en dan in die zaken, maar dan ook slechts in *die*, een groepsgeweten doen geboren worden.

In de sociologie wordt dat geweten het *sociale geweten* geheeten.

De groep, waarover ik hier spreek, moet daarom niet bestendigd worden; het gebeurt dat ze slechts tijdelijk, misschien enkele dagen of uren, ja wellicht maar eenige minuten bestaat, maar, niettemin den tijd gehad heeft om, binnen die korte tijdsruimte, en voor weinige zeer beperkte omstandigheden, een sociaal geweten bij die groep in 't leven te roepen.

De banden, die de afzonderlijke individuën van die groep aan elkaar hechten hoeven geen familie- of geen vriendschapsbanden te zijn, evenmin als banden van een sociale klasse of een stam of een ras of een vereeniging: het kan zoo zijn, maar het *móet niet noodzakelijk* aldus wezen.

Stellig kan een familie of een familiegroepeering, voor bepaalde zaken en in streng afgeteekende omstandigheden, een collectief geweten hebben, dat misschien wel den naam van sociaal geweten zou kunnen dragen, maar waarbij wellicht beter den naam van « familiegeweten » past.

In een vereeniging, in een administratie, waar het « esprit de corps » sterk ontwikkeld is, in den schoot van een kerk, waar de sectegeest heerscht, kan men wel van sociaal geweten spreken.

Maar nogmaals, hier duidt men wél gevormde, haast vastliggende lichamen aan, althans betreffende hun inrichting, maar ook voorbijgaande, toevallige groepeeringen van individuën kunnen spontaan een sociaal geweten in het leven roepen.

Is het niet menigmaal gebeurd dat *àl de toeschouwers* de partij kiezen van den zwakkere, en hun collectief, hun sociaal geweten — alhoewel soms totaal vreemd aan elkaar — hen gezamenlijk den handschoen voor dien mindere doet opnemen, hem helpen, ja zelfs als grootere meerderheid dus tegenover den vroegere sterkere, maar toch enkelen individu, dus thans den zwakkere, optreden?

Daar komt het sociaal geweten van die menigte, die toevallige vereeniging, die pas ontstane en straks uiteengaande straatmaatschappij, tot uiting.

Integendeel kan men opmerken dat het wel gebeurt dat er geen solidariteit bestaat onder de leden van een associatie, die tot de strengste wederzijdsche verplichtingen gehouden zijn.

Men moet ook niet gaan denken dat blijvende liefde of vriendschap, verkleefdheid of sympathie, die stellig sociale *gevoelens* zijn, op zichzelf en alleen beschouwd, ontdaan van alle bijkomende omstandigheden, tijd, ruimte, midden en gebeurtenissen, een sociaal geweten verwekken.

Als ik hierboven gesproken heb over het familiegeweten, dan heb ik het noodzakelijk gevonden, ter verklaring van het begrip, er bij te voegen, dat dit *kàn* ontstaan « voor bepaalde zaken en in streng afgeteekende omstandigheden », d.i. in heel bijzondere gevallen, voor heel speciale dingen.

Het spreekt dan ook vanzelf dat, binnen dezelfde groepeering van individuën, hetzij deze toevallig of bestendig zij, het sociale geweten *niet bij àl* de leden van die groepeering *gelijktijdig* ontstaat, en dat het meer dan eens gebeurt dat dergelijk geweten totaal ontbreekt bij een gedeelte van die vereeniging.

Treft men hetzelfde niet aan bij sommige ambtenaren in de besturen, die, in tegenstelling met kollega's, het « esprit de corps » totaal missen?

Eveneens in de familiën ontdekt men dergelijke afvalligen, als ik me zoo uitdrukken mag, d.i. leden, bij wie het « familiegeweten » volstrekt ontbreekt, of althans zoo scherp niet uitgesproken wordt als bij andere.

Natuurlijk is bij een collectiviteit het sociale geweten niet altijd identiek. In die collectiviteit kunnen twee groepen, elk met een afzonderlijk sociaal geweten, vlak *tegenover* elkaar staan, ofwel *naast elkaar* — maar, toch nog altijd afzonderlijk — met punten van overeenkomst.

Terecht zegt dan ook de geleerde professor E. Waxweiler, in zijn *Esquisse d'une sociologie* (306 bladz.), dat het sociaal geweten als gebonden is aan bijzondere toestanden van de psychische en geestesontwikkeling van de individuën. (Expression immédiate de l'affinité sociale, la conscience sociale apparaît bien plutôt comme liée à des états particuliers du développement psychique et mental des individus en présence.)

Aldus verklaar ik het bestaan van een sociaal geweten bij de twee groepen van Vlamingen, de actieven en de passieven, en aldus is ook het eerste sociale geweten *naast* het andere te beschouwen.

Ik zeg niet *tegenover*, omdat er wel werkelijk punten van overeenkomst zijn. Aldus verklaar ik ook de solidariteit van een groep Vlamingen met Dr. A. Jacob en Dr. René de Clercq, groep, die niet uitsluitend uit actieven bestaat, maar wier « sociaal geweten » verzet aanteekent tegenover de gekende straf.

Dat « sociaal geweten » heeft eveneens de inteekeninglijst voor dichter de Clercq in het licht doen zenden, evenals het sociaal geweten van anderen, gedurende dezen oorlog, in zake Vlaamsche kwestie, andere richtingen heeft doen opgaan.

Dit artikel heeft niet tot doel partij te kiezen, noch goed noch af te keuren. Het tracht enkel uit te leggen wat het sociale geweten is en beschouwt dan ook objectief psychische verschijnselen — in den aard als hierboven — van groepen individuën, in hun *geheel* als groep genomen.

F.

DAGELIJKSCH NIEUWS

DE « HOOGERHAND ». — Een lezer uit Brussel schrijft ons:

« Het geval in het St-Stanislasgesticht, herinnert mij een soortelijk geval, dat ik zelf ondervonden heb, en waarvan ik nooit het fijne of het echte heb kunnen te weten komen.

Omtrent het begin van 1915, vroeg een der zusters waar mijn dochter naar school gaat, of ik geen Vlaamsche tooneelstukjes kon bezorgen, die geschikt waren om bij hen opgevoerd te worden. (Die zusters besturen een betalende en een kostelooze school en een patronaat).

Heel tevreden, en in 't vaste gedacht dat er misschien een kentering ging komen in de gewoonte om maar altijd Fransche stukjes te vertoonen, spoedde ik mij naar de Tooneelboekerij van het Davidsfonds en bracht er tien puike stukjes uit mede, om er een keus uit te laten doen.

De werkjes vielen zoowel in den smaak, dat de zuster aanstonds vroeg om ze te koopen. Doch daar het op dat oogenblik niet mogelijk was, om zich tot de uitgevers te richten en daar de Tooneelboekerij de stukjes niet verkoopt zoo liet ik haar toe ze te behouden en te laten opvoeren, op voorwaarde dat ik ze zou besteld hebben, naarmate de gelegenheid zich aanbood. Ik handelde op die manier wel in tegenstrijd met de gewoonten en voorwaarden van de Tooneelboekerij, doch gezien den buitengewonen toestand, en in 't besef dat ik ten voordeele der Vlaamsche zaak handelde, zal denk ik mij zulks door het bestuur wel vergeven worden.

Sinds verliepen maanden en ik dacht dat alles op zijn beste ging, toen al met eens mijn dochter de werkjes weerbracht met de komplimenten van de zuster dat ik zeer bedankt was voor mijn moeite, maar dat het nu toch de moeite niet was daar geld aan te geven.

Die plotselinge verandering heb ik nooit kunnen begrijpen, en tot nu toe zijn de werkjes nog altijd bij mij in de hoop dat de wind nog zal keeren.

Zoo mijn vriend de boekhouder van de Tooneelboekerij dit leest, zal hij zeker wel begrijpen hoe het komt dat ik hem het geleende nog niet heb weerbezorgd. »

Onze inzender vraagt naar de reden van die plotselinge verandering? Hij moet wel weten dat het tegenwoordig een bewijs van hooge vaderlandsliefde is, alles te negeeren wat Vlaamsch en Vlaamschgezind is!

DE FEDERATIE DER BELGISCHE NOTARISSEN IN ENGELAND. — « Indépendance Belge »: Wij hebben het verslag van de Federatie der Belgische notarissen van den voorzitter, den heer E. Butaye, ontvangen. Wij vinden er de volgende inlichtingen in, aangaande de inwendige regeling dezer federatie:

« In de eerste maanden van ons bestaan, hebben onze bijeenkomsten steeds 60 tot 70 kollega's verzameld. Tengevolge van verschillende vertrekken zijn onze rijen zeer sterk gedund. In het begin waren wij met ongeveer 100 Belgische notarissen in Engeland, en thans zijn wij maar 39 in getal. Van dit aantal wonen er 20 niet ver van Londen en wonen regelmatig onze vergaderingen bij. »

DE VOORUITZICHTEN VAN DEN FRUITOOGST IN NEDERLAND. — Volgens een rapport door het Nederlandsch departement van Landbouw uitgebracht, zijn de tegenwoordige verwachtingen aangaande den fruitoogst zeer gunstig.

De vroege kersen beloven een goeden en zelfs rijken oogst in de Betuwe, Tielerwaard, Bommelerwaard en in het land tusschen Waal en Maas; de vooruitzichten zijn zeer goed in de provincie Utrecht en goed in Limburg. In het overig gedeelte van het land wordt de toestand als goed en zeer goed aangegeven.

De toestand der late kersen, is uitstekend in de omstreken van Winschoten, goed in de Hoeksche vaart, tamelijk goed op het eiland Zuid-Beveland, goed en zeer goed in de provincie Noord-Brabant.

De roode en witte aalbessen beloven overal een rijken oogst en in het Drechterland schijnt die zelfs uitstekend te zijn.

De zwarte bessen schijnen ook overvloedig te zullen worden, ofschoon in geringere mate dan de roode en de witte. Hun toestand wordt, over 't algemeen, als goed aangegeven en als uitstekend in de provincies Groningen, Friesland en Noord-Brabant.

De kruisbessen beloven, over 't algemeen, een zeer goeden oogst in de Bommelerwaard; hun toestand is zeer goed en zelfs uitstekend.

Met betrekking tot de frambozen staan de vooruitzichten minder gunstig. Hun toestand verkeert tusschen middelmatig en goed, met uitzondering van Noord-Brabant, alwaar de vooruitzichten zeer goed zijn.

Iets voor iedereen dag

Waterloo

18 Juni 1816—1916

Eén eeuw en één jaar is 't geleden dat Waterloo over 't lot van Napoleon, dus van Europa, zou beslissen. Die 18 Juni was ook een Zondag zooals nu.

Toen stonden de Engelschen en de Duitschers, die nu tegen elkander op leven en dood strijden, bondgenootschappelijk naast elkander tegen Frankrijk.

't Kan wel nog wel eens verkeeren, zou Breeroo zeggen.

Den 16 Juni had de *Slag bij Ligny* plaats, die een overwinning was voor Napoleon. Later werd dit betwist, doch het *Armeebericht der Preussischen Armee vom Niederrhein* geeft het onbewimpeld toe.

In den huidigen oorlog worden geen nederlagen meer toegegeven; 't is nu gelijk bij de foorkramer: iedereen wint altijd!

Het bericht zegt: *Wenn schon die Schlacht verloren war, so war sie es doch so ehrenvoll wie möglich.*

't Was een nederlaag, echter geen verplettering.

Den 17 Juni 's avonds had het Pruisisch leger post gevat bij Waver. Napoleon rukte tegen Wellington op langs de groote baan van Charleroi naar Brussel.

Wellington liet aan Blucher weten bereid te zijn slag te leveren, indien hij op hem, Blucher, kon rekenen.

Blucher was zeer gehavend. Zijn troepen hadden het zwaar te verduren gehad en zelf leed de veldmaarschalk erg door een val van zijn paard.

Te Ligny was Blucher zelf aan het hoofd van de ruiterij op den vijand gestormd, gelijk de Fransche maarschalk Ney het te Waterloo doen zou.

't Was de heroïsche tijd van de ruiterij, die in dezen oorlog een ondergeschikte rol speelt, tenzij enkele malen aan 't Russisch front, zooals in het laatst offensief, dag nog iets aan gang schijnt, gebleken is.

Het paard van Blucher werd door een kogel getroffen en begon wild en onbedwingbaar te draven tot het eindelijk ineenzakte. Blucher, door den slag bedwelmd,bleef voor dood onder zijn paard liggen. De Fransche ruiterij werpt de Pruisen achteruit en stormt over Blucher zonder hem te bemerken of te herkennen. Na den stormloop keeren de Franschen terug, nogmaals zonder den veldheer te zien. Deze tot zichzelf gekomen, kan op een ronddwalend dragonderpaard springen en ontkomen.

Hadden de Franschen den Duitschen aanvoerder herkend en gevangen genomen ,de geschiedenis zou wellicht een andere wending hebben genomen, want Wellington begon te wijken, den Zondag avond 17 Juni, toen de onstuimige veldmaarschalk *Voorwaarts* hem ter hulp kwam, de Engelschen ontzette en Napoleon's troepen in de war stuurde.

Heel Waterloo is voor Napoleon een noodlottig en bijna onrechtvaardig samentreffen van ongelukkige omstandigheden geweest; zonder dewelke Napoleon den slag moest winnen. Hadde hij dien dag niet geregend, dan was de strijd vroeger aangebonden en kwam Blucher te laat. Ook kunt ge u niet ontdoen van een gevoel van spijt bij 't lezen van den veldslag, hoewel de rede u zegt dat Napoleon's val een geluk was voor de volkeren en inzonderheid voor ons volk. Maar de opwellingen des harten en de nuchtere berekeningen van den geest liggen meer in strijd met elkander dan dat ze overeen stemmen.

Zondag, 18 Juni. Om 1 uur drukt prins Jérôme-Napoleon het Engelsch leger zoo duchtig in, dat het begint te plooien.

Om 3 uren laat Napoleon de garde aanrukken om den genadeslag te geven. 't Is de overwinning!

Om halfnegen 's avonds, na den aanval van Blucher, begint de verwarring in het Fransch leger en de uitgaande dag ziet 't begin van de nederlaag.

Een paniek ontstaat.

Het Fransch bericht (*Rapport français*, uit het Fransch Staatsblad), zegt:

« Sur les huit heures et demie, les quatre bataillons de la moyenne garde, étant gênés par la mitraille de l'ennemi, marchèrent à la baïonnette pour enlever ses batteries. Le jour finissait; une charge faite sur leur flanc par plusieurs escadrons *anglais*, les mit en désordre... »

Het waren geen Engelschen. Het was de brigade Detmers van de 8de Nederlandsche Afdeeling.

« ... Les régiments voisins, qui virent quelques troupes appartenant à la garde, à la débandade, crurent que c'était la vieille garde et s'ébranlèrent. Les cris: « Tout est perdu; la garde est repoussée! » se firent entendre. Les soldats

prétendent même que sur plusieurs points des malveillants apostés ont crié : « Sauve qui peut ! » Quoi qu'il en soit, une terreur panique se répandit tout à la fois sur tout le champ de bataille... »

Dan eerst wierp Napoleon de Keizerlijke *vieille garde* in den strijd, wat Victor Hugo zegt in dit prachtig vers :

La garde! Espoir suprême
et suprême pensée!
De Eerewacht!
Zijn allerlaatste hoop
en opperste gedacht!

Napoleon moet vluchten, heel den nacht door. Om 5 uren 's morgens van den 19n. trekt hij de Samber over te Charleroi.

Luister nu hoe Blucher zelf de Fransche nederlaag vertelt :

Gosselies, den 20 Juni 1815.

Ik ben hersteld van mijn val, doch nogmaals is mijn paard gewond. Ik geloof dat we niet spoedig groote gevechten te leveren zullen hebben, of liever in 't geheel geen, want onze zegepraal is de volledigste die ooit bevochten werd. Napoleon is in den nacht zonder hoed en degen ontsnapt. Ik stuur zijn hoed en degen aan den Koning. Zijn overprachtige ornaatmantel (*überaus reicher Staatsmantel*) en zijn rijtuig bevinden zich in mijn handen, evenals zijn verrekijker (*sein Perspectiv*), waardoor hij ons gedurende den slag gaande sloeg, zijn in mijn bezit. Het rijtuig zal ik opsturen ; 't is maar spijt dat het zoo beschadigd is. Al zijn juweelen en kleinoodiën vielen onze troepen tot buit. Van heel zijn trein heeft hij niets kunnen redden. Menig soldaat heeft 5-6000 thaler buit gemaakt. Napoleon zat in zijn rijtuig om terug te trekken als hij door onze troepen werd overvallen. Hij sprong er uit, vloog te paard zonder degen, waarbij zijn hoed van zijn hoofd viel, en zoo is hij, door den nacht begunstigd, waarschijnlijk ontsnapt, doch de hemel weet waarheen. Heden val ik met mijn leger Frankrijk binnen ; de gevolgen van die overwinning zijn onberekenbaar en volgens mijn meening moet het de ondergang zijn van Napoleon. Ik hoop nu, met Gods hulp, op een spoedigen vrede. Mijn hand beeft zoozeer dat veel schrijven mij onmogelijk is. Ook heb ik daartoe geen tijd.

Blücher. »

(Kön. Preuss. Kriegsarchiv. 1815, VI, E, 59) (uit *La Campagne de 1815*, door F. de Bas en Graaf van T'Serclaes van Wommersom, III, 1908.)

N. B. — **Hierbij de vertaling van de Fransche aanhalingen :**

« Omstreeks halfnegen werden de vier bataljons van de wacht zoodanig door het vijandelijk vuur gehinderd, dat ze die batterijen met de bajonet aanvielen. De avond viel ; een stormloop van Hollandsche schwadronnen (het ambtelijk verslag sprak verkeerdelijk van Engelsche ruiterij) bracht de wanorde in de Fransche gelederen...

Nabijstaande regimenten die eenige troepen van de wacht zagen vluchten, meenden dat het de onde garde was en werden daardoor geschokt. Kreten gingen op : « Alles is verloren ! De wacht is achteruit gegooid ! » Soldaten beweren zelfs dat er kwalijkgezinden uitgezet stonden om te roepen : « Vlucht ! vlucht ! » Wat er van zij, een panische schrik verspreidde zich over 't slagveld... »

LUC.

Oproep

De « Vlaamsche Kring » (aangesloten bij het Studentenverbond « Jong Vlaanderen ») belegt, in samenwerking met de studenten der vrije gestichten van middelbaar onderwijs te Antwerpen, op Donderdag 22 Juni, om 7 1/2 uur (T. U.), in het lokaal « Het Anker », Kleine Markt, 6, een vergadering waar Dr. A. Jacob het woord zal voeren over : *Activisme, Passivisme en Eendracht.*

Die samenkomst moet de eendracht bezegelen onder alle jonge flaminganten die, omdat ze zich gebonden voelen door één streven naar één ideaal, alles beslist terzij willen schuiven wat tot hiertoe zoo dikwijls de Vlaamsche rangen door de kloof der verdeeldheid gespleten heeft.

Heel de actief-flamingantische jeugd van Antwerpen moet Donderdag vereenigd wezen ! Geen student mag ontbreken !

DE OORLOG

OFFICIEELE LEGERBERICHTEN

VAN DUITSCHE ZIJDE

(*Vervolg.*)

Russisch gevechtsterrein

Berlijn, Zaterdag 17 Juni. — Officieel :

Bij de legergroep Linsingen hebben zich in den sector Stochod—Styr gevechten ontwikkeld. Gedeelten van het leger van generaal Graaf von Bothmer staan ten Noorden van Przewloka opnieuw in den strijd.

Balkanfront

Berlijn, Zaterdag 17 Juni. — Officieel :

Behoudens succesvolle aanvallen onzer vliegers op vijandelijke inrichtingen, is er niets van beteekenis te vermelden.

VAN OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE ZIJDE

Russisch gevechtsterrein

Weenen, Vrijdag, 16 Juni. — Officieel :

Ten Zuiden van den Dnjestr hebben onze troepen vijandelijke kavalerie teruggeslagen. Voor het overige in deze streek slechts schermutselingen.

Ten Westen van Wisniowczyk (aan de Styr) duren de stormloopen van de Russische kolonnes tegen onze stellingen voort. Twee Russische officieren en 400 man bleven in handen der verdedigers.

Bij Tarnopol geen bijzondere gebeurtenissen.

In Wolhynië ontwikkelen zich over het heele front nieuwe gevechten. In het vak tusschen de Strochod en de Styr zijn wederom verscheidene pogingen van den vijand om over te steken verijdeld. De vijand leed daarbij als altijd zware verliezen.

Italiaansch gevechtsterrein

Weenen, Vrijdag, 16 Juni. — Officieel :

De gevechten aan den Zuidelijken rand van de hoogvlakte van Doberdo zijn geëindigd met het afslaan van de aanvallen des vijands. Evenzoo mislukten aanvallen der Italianen tegen enkele van onze stellingen in de Dolomieten. Op de hoogvlakte van Asiago zijn hevige geschutgevechten aan den gang. In het Ortlergebied hebben onze troepen den Tukett- en den achtersten Madatschtop genomen.

Ons eskader van watervliegtuigen heeft in den nacht, voorafgaande aan den tijd dezer, de spoorwegemplacementen te Porto Gruaro en Latisana en het daartusschen gelegen trajekt met bommen bestookt. Een tweede eskader heeft de militaire inrichtingen van Motta di Livenza, een derde eskader de stellingen van Monfalcone met succes gebombardeerd. Er werden groote branden waargenomen. Al onze vliegtuigen zijn trots, hevige beschieting, behouden teruggekeerd.

Balkanfront

Weenen, Vrijdag, 16 Juni. — Officieel :

Niets van belang.

VAN TURKSCHE ZIJDE

Turksche fronten

Konstantinopel, Vrijdag 16 Juni. — Officieel :

De Engelschen hebben beproefd tusschen Korna en Nasrië op den Noordelijken oever van de Euphraat te landen. Na een gevecht van zes uur moesten zij, uit hun verband geslagen en met achterlating van 180 dooden, wijken.

Na drie dagen vechtens met Russische afdeelingen, die aan de Perzische grens ten Noorden van Soeleiman verschenen, hebben wij deze in de richting van Bana in Perzië teruggeslagen. Onze troepen vervolgden den vijand in samenwerking met Perzische krijgslieden, verjoegen hem uit Bana naar het Noorden en namen hem een kanon, een machinegeweer en een groote hoeveelheid munitie en materieel af. Op den linkervleugel van het Kaukasisch front hebben wij in voorpostengevechten nog twee machinegeweren buitgemaakt.

Konstantinopel, Vrijdag 16 Juni. — Officieel :

Aan het Irakfront niets van belang.

Aan het Kaukasus-front geen veranderingen aan den rechtervleugel en in 't midden.

Aan den linkervleugel hebben wij een tegenaanval van vijandelijke bataljons tegen een onzer vooruitgeschoven stellingen teruggeslagen.

Door ons vuur hebben wij twee vliegtuigen en twee torpedobooten verjaagd, die Sed-ul-Bahr trachtten te naderen.

In de wateren van Smyrna hebben vijandelijke vaartuigen vruchteloos eenige punten van de kust beschoten. Onze artillerie beantwoordde den vijand, die sedert eenigen tijd op een eiland voor de kust heeft genesteld en noodzaakte hem dit te ontruimen.

Op 13 Juni hebben twee vijandelijke vliegers vruchteloos bommen geworpen op El Arish. Zij zijn door onze vechtvliegtuigen verdreven. Onze andere vliegtuigen hebben, bij wijze van vergelding, met goed gevolg bommen geworpen op het vijandelijk vliegkamp en den vijand met machinegeweervuur bestookt. Zij keerden onverlet terug.

VAN FRANSCHE ZIJDE

Westelijk gevechtsterrein

Parijs, Vrijdag 16 Juni. — Officieel : Avondcommuniqué :

Onbestendig geschutvuur op beide Maasoevers. Geen verrichtingen der infanterie.

Bevestigd wordt, dat bij onzen gisteren verrichten aanval op de Zuidelijke hellingen van den Morthomme loopgraven over een frontbreedte van 1 kilometer zijn veroverd. Alle pogingen van den vijand om ons eruit te werpen zijn volkomen mislukt. Wij hebben 206 gevangenen gemaakt.

Elders niets van belang.

VAN ENGELSCHE ZIJDE

Westelijk gevechtsterrein

London, Vrijdag 16 Juni. — Officieel :

Gisteren avond hebben wij met goed gevolg mijnen doen ontploffen bij de steengroeven van Souchez en bij Cuinchy.

Een Duitsche mijn is bij Givenchy ontploft, doch heeft geen schade berokkend.

Vandaag is de vijandelijke artillerie ten Noorden van het kanaal van La Bassée en in den vooruitspringenden hoek bij Loos iets bedrijviger geweest dan gewoonlijk.

Onze loopgraven ten Oosten van Zillebeke zijn vanmiddag korten tijd fel beschoten.

VAN RUSSISCHE ZIJDE

Russisch gevechtsterrein

Petregrad, Vrijdag, 16 Juni. — Officieel :

Aan het front der legers ten Zuiden van Polesië duren de gevechten voort, in den loop waarvan den vijand zware verliezen zijn toegebracht. Omtrent de gevechten in verschillende vakken zijn de volgende bijzonderheden gemeld :

Bij een krachtigen, doch vruchteloozen tegenaanval aan het Styr-front bij Rudka, ten Noorden van Rosistje, hebben wij 20 officieren en 1750 soldaten krijgsgevangen gemaakt.

In het gebied ten Westen van Luck heeft onze ruiterij bij de vervolging van den vijand verscheidene voordeelige gevechten geleverd.

Ten Noorden van Kremenets hebben afdeelingen der vermetele troepen van generaal Sakkarof aan een hardnekkig gevecht den vijand uit zijn versterkte stellingen aan de Plasjewka verdreven, tusschen Kozine en Tarnowka. Een onzer jonge regimenten, onder kolonel Tatarof, is na een verwoed gevecht bij een ondiepte de rivier overgestoken. Tot den kin toe is het er doorgewaad. Een kompagnie, die op een diepe plaats terecht kwam, heeft den heldendood gevonden. Wij maakten 70 officieren en 5000 soldaten gevangen en veroverden 2 kanonnen, tal van machinegeweren, duizenden geweren en patronen en een ontzaglijken voorraad prikkeldraad.

Door een onstuimigen aanval maakte onze infanterie zich meester van (volgt een verminkte naam) en nam daar gevangenen, machinegeweren en mijnwerpers. Door een heldhaftige inspanning wierpen de troepen van generaal Tsjerbatsjef gisteren de Oostenrijkers in de streek van Hoiworonka en Gnilawody op den linkeroever van de Strypa achteruit.

Ten Noordwesten van Buczacz duurt het gevecht tegen de Oostenrijkers en de Duitschers, die hen helpen, nog steeds voort. Tot nog toe hebben wij 6000 gevangenen, kanonnen en machinegeweren genomen. Een vijandelijk vliegtuig heeft bommen op Tarnopol geworpen. De dappere Donkozakken hebben 7 officieren en 600 soldaten gevangen genomen. Bij benadering zijn gisteren in het geheel 100 officieren en 14.000 soldaten gevangen genomen, alsmede veel oorlogsmateriaal.

Van de Duna tot de Pripet geweer- en geschutvuur. In de buurt van Dunaburg heeft ons geschutvuur gisteren een hevigen brand veroorzaakt. Pogingen des vijands om op verschillende punten tot den aanval over te gaan, werden door ons vuur verijdeld.

VAN ITALIAANSCHE ZIJDE

Italiaansch gevechtsterrein

Rome, Vrijdag 16 Juni. — Officieel : Tusschen de Etsch en de Brenta heeft de tegenstander gisteren nog bloedige pogingen aangewend om onzen tegenstand te breken, die over het heele front zeer stevig is. In den nacht voor den 15n vielen in het Lagarinadal zeer sterke vijandelijke strijdkrachten onze stellingen van Serravalle en Coni Zugna aan. Na drie uren van hardnekkig handgemeen werden de vijandelijke kolonnes op de vlucht gedreven en achtervolgd door het zeer juist gerichte vuur van onze artillerie. Op het Posina-Asticofront heeft de vijand, na een poging tot nachtelijken aanval in de Campigliazone, zich gisteren tot een krachtig bombardement bepaald, waar onze batterijen op antwoordden. Op de hoogvlakte van Asiago, na een hevige voorbereiding door de artillerie, hebben vijandelijke massa's meermalen ons front aangevallen tusschen den Monte Pau en den Lemerle met een demonstratie op de beide vleugels en een krachtige actie in het midden. De onstuimige aanvallen van de vijandelijke infanterie, voorafgegaan en beschermd door een hagel van projectielen, braken telkens op onze linies, waarvoor de tegenstander talrijke lijken liggen liet. Een geslaagde tegenaanval van den Monte Lemerle leverde ons gevangenen en een machinegeweer op. In het geheel namen wij gedurende deze operaties 254 gevangenen. Voorts geen gebeurtenissen van belang.

Velerlei

—— Men schrijft aan « Vrij België » :

De werklieden en beambten van de Belgische spoorwegen, posterijen, telegraaf en zeewezen, welke gedurende den oorlog in Nederland zijn uitgeweken en er dan ook voorloopig verblijven, kregen van regeeringswege toelating om in Nederland te werk gesteld te worden. Dat is een alleszins goede maatregel, daar het leven vooral nu in Nederland zeer duur is en onze staatsbedienden maar moeilijk, zoo niet onmogelijk kunnen rondkomen met het verminderd loon (tegemoetkoming), dat hun wordt uitbetaald. Er is aan die toelating echter een bepaling verbonden, volgens dewelke op de vergoeiing van die staatsbedienden zooveel wordt afgehouden, dat hun inkomen nooit het salaris, dat zij in België genoten, overtreft. Zoo wordt het voorbeeld aangehaald van een werkman, die in België een loon van 4.60 fr. daags of (4.60 × 25) — 115 frank per maan trok. Hier genoot hij van den Belgischen Staat een tegemoetkoming van 36 gulden. Daar hij een betrekking van 50 gulden per maand gevonden heeft en dit in Belgisch geld omgezet meer vertegenwoordigt dan hij in België won, zoo wordt hem zijn tegemoetkoming ingetrokken. Had hij nu 40 gulden of 100 frank per maand gewonnen, dan zou hij nog 15 frank tegemoetkoming gekregen hebben, om aldus tot de som van 115 fr. te komen. Onaannemelijk is het, dat men aldus staatsbedienden, die werken, ongeveer in denzelfden geldelijken toestand houdt als zij die verkiezen niets te doen.

Vele Belgische staatsbedienden blijven in dergelijke omstandigheden liever nutteloos of trachten hun tewerkstelling geheim te houden. Een en ander is niet van aard om de goede betrekkingen tusschen den Staat en zijn bedienden te bevorderen. Om die reden niet alleen, doch ook om der rechtvaardigheids wille zou een andere regeling getroffen moeten worden, die namelijk hierop neerkomt, dat regenen die werken, dan ook meer verdienen.

—— Amerikaansche korrespondenten van Engelsche bladen melden dat Bryan ditmaal bij de verkiezingen geheel op den achtergrond zal blijven. Als een gewoon verslaggever woont hij de vergaderingen bij van de democratische partij.

—— In heel Engeland ijvert het lagere postpersoneel thans voor loonsverhooging.

—— Raoul Péret heeft, als rapporteur-generaal van de begrootingskommissie uit de Fransche Kamer, rapport uitgebracht over de door de Fransche regeering voor het derde kwartaal van 1916 aangevraagde voorloopige kredieten. Uit zijn rapport blijkt o.m. duidelijk, hoezeer ook de kosten van den oorlog voor Frankrijk sedert het uitbreken van den oorlog zijn toegenomen. Van 1 Augustus tot 31 December 1914 hebben de uitgaven slechts bedragen 8 milliard 900 millioen, d.i. gemiddeld 1780 millioen per maand. Gedurende het jaar 1915 zijn ze gestegen tot 22 milliard 726 millioen of gemiddeld 1900 millioen per maand. Voor de eerste negen maanden van het loopende jaar zouden ze, volgens het rapport van Péret, 23 milliard 848 millioen bedragen, een bedrag, dat hooger is dan dat van het geheele jaar 1915. Het staat gelijk met een uitgave van 2 milliard 649 millioen per maand. Zoodat in het geheel de kredieten, die er van 1 Augustus 1914 tot 30 September 1916 noodig geoordeeld zijn, bijna 55 en een half milliard bedragen hebben.

Buitenland

EEN CONFERENTIE DER NATIONALITEITEN

Vanwege den Ned. Anti-Oorlog Raad wordt medegedeeld, dat op 27 Juni a. s. en volgende dagen te Lausanne de 3de Conferentie van de Nationaliteiten zal plaats vinden. Deze conferentie is uitgeschreven door het bureau Central de l'Union des Nationalités, dat tot het einde van den oorlog zijn zetel overgebracht heeft van Parijs naar Lausanne. Twee dergelijke nationaliteiten-conferenties hebben te Parijs plaats gehad, een in 1912 en een in 1915, o. s. gepresideerd door Painlevé, voorzitter van bovengenoemd Verbond van Nationaliteiten, thans minister van openbaar onderwijs in Frankrijk, en door Seignobos, professor aan de Parijsche Sorbonne, ondervoorzitter van het Verbond van Nationaliteiten. Meer dan twintig nationaliteiten waren vertegenwoordigd.

Het programma voor de derde conferentie van nationaliteiten is het volgende : 1. De wereldoorlog en de nationaliteiten ; 2. De duurzame vrede en het natonaliteitenbeginsel ; 3. De verschillende nationaliteiten-vraagstukken, die zich in dezen tijd voordoen ; 4. De neutralen en de verdrukte nationaliteiten.

Buiten de conferentie om zal er een tentoonstelling gehouden worden van stukken, die op het nationaliteiten-vraagstuk betrekking hebben. Deze tentoonstelling zal plaats vinden in het Casino van Montbenon te Lausanne. Er zullen tentoongesteld worden : a) Graphische stukken welke geschikt zijn tot dit doel : photographiën, teekeningen, schilderijen, aardrijkskundige kaarten, overzichtlabellen, diagrammen, statistieken en schema's ; b) uitgaven om te raadplegen : boeken, couranten, tijdschriften, bblographiën, catalogi.

SNEEUW IN DE ALPEN

In het heele Alpengebied was het den 15den Juni nog altijd gruwelijk koud. De sneeuw viel tot op een hoogte van slechts duizend meter. Bij het Berninahospitium ligt 40 c.m. versch gevallen sneeuw. De Berninaspoorweg rijdt met den sneeuwploeg. St-Moritz ligt diep in de sneeuw. Bij den Gothardtpas ziet het eruit als diep in den winter. Dergelijke berichten komen uit andere deelen van de Alpen. In de Fransche Jura komen sneeuwstormen voor.

DE VERKIEZING IN DE VEREENIGDE STATEN

St-Louis, 16 Juni. — De democratische conventie heeft Wilson en Marshall bij acclamatie opnieuw kandidaat gesteld voor het presidentschap en vice-presidentschap.

New-York, 16 Juni. — Roosevelt is ziek geworden en heeft al zijn afspraken afgezegd.

Binnenland

UIT CHARLEROI

(15 Juni)

Poging tot zelfmoord van een jong meisje. — Verleden Maandag, tegen 11 uur des avonds, werden de bewoners van de Quai de Namur plotseling door een hartverscheurend geroep van « help ! help ! » gewekt. Eenige inwoners liepen snel naar de Samber, waarvan de kaaimuren op deze plaats zeer hoog zijn, en twee jonge mannen wierpen een reddingsboei naar een zwarte massa, welke in het water aan het spartelen was. Een Duitsche patroelje kwam eveneens toegeloopen en een der mannen bracht, met een muurladder, het reeds bewusteloos lichaam van een jong meisje naar boven.

Dr Geormez verzorgde haar terstond zoodat zij spoedig tot bezinning kwam, waarna het meisje naar een hospitaal vervoerd werd om warm toegedekt te worden.

Vervolgens trachtte men uit te vorschen wie zij was. Het was een jong dienstmeisje van 14 jaar, welke bij lieden diende die in een straat bij de « Pont Neuf » woonden. Hare meesteres had haar, tengevolge van een tamelijk heftige diskussie, van een intiemen aard, ontslagen. Zij had toen haar hoofd verloren en wilde zich verdrinken. Wij willen hopen dat dit een les voor haar geweest is en dat zij niet meer opnieuw zal beginnen.

Een feest van Weldadigheid heeft verleden Zondag en Maandag op de Werk-Universiteit plaats gehad ten behoeve der behoeftige kinderen die deze provinciale instelling bezoeken. Het was een prachtig succes en men kan de talrijke bezoekers der beide dagen op meer dan 6000 schatten, die allen opgetogen zijn heengegaan over hetgeen zij gezien en gehoord hadden, want de leerlingen en de oud-leerlingen hebben eene harmonievereeniging gesticht, welke 125 medewerkers telt en reeds van een schoone kracht is als men in aanmerking neemt de jeugdige elementen waaruit die bestaat.

In verschillende kramen verkochten de meisjes, die de leergangen der vrouwelijke kunstwerken, zooals pyrogravure, de beeldende kunst, bewerkte metalen, enz., gevolgd hebben, voorwerpen welke in de verschillende werkplaatsen vervaardigd werden. Deze waren trouwens in vollen gang en de bezoekers hebben veel belangstelling getoond in de talrijke werken, door de leerlingen der verschillende afdeelingen der beroepsscholen vervaardigd, die met de Hooge Nijverheidsschool de Werk-Universiteit uitmaakt.

De leerjongens in de pasteibakkerij hadden 75 kilo bloem in taartjes, wafels en bonbons veranderd en er was nog te weinig om al de liefhebbers te voldoen.

De ijzergieterij, alwaar men bezig was 2500 kilo te gieten, trok bijzonder vele lieden, eveneens de werktuig-machienen, en die geheele menigte heeft den hoogen graad van ontwikkeling, welke deze jongelieden reeds bereikt hebben, kunnen bewonderen. Zulks geeft een veelbelovende toekomst.

Wij moeten trouwens, een dezer dagen, weer tot deze instelling terugkomen, waarvan de ontwikkeling eenig is, want de inrichtingen zijn te klein gewor den voor het aantal leerlingen die wenschen toegelaten te worden.

Tegen het Vlaamsche Volk

Croix rouge... de Belgique

II.

EEN GOUDEN TOOM
EN IS GEEN GOUDEN PAARD

Ik ontving den volgenden brief :

Anvers, le 15 juin 1916.

Monsieur ou Madame,

Je retard que je mets à répondre à l'article si sensé et si modéré de votre si estimable journal, ne doit être imputé qu'à la négligence de celui qui m'a mis sous les yeux, un peu tard, vos réflexions si justes et pleines de déférence pour les membres du Cercle, que j'ai l'honneur de présider.

Je fais dès aujourd'hui mon « mea culpa » des fautes commises et je vous promets qu'à l'avenir les convocations aux membres se feront en deux langues : en allemand et en flamand.

De plus je m'adresserai à Monsieur le rédacteur en chef du « Het Vlaamsche Nieuws » si toutefois celui-ci veut bien se mettre à ma disposition, pour m'initier, par quelques conférences, aux vertus philanthropiques et patriotiques, que j'ai malheureusement si mal comprises jusqu'à ce jour.

C'est dans l'espoir de trouver bientôt dans le journal « Het Vlaamsche Nieuws » un article au moins aussi élogieux à l'égard du Cercle des Dames, etc... que je vous prie d'agréer, Monsieur ou Madame, mes salutations distinguées.

P. van Aubel.

A l'auteur anonyme de l'article intitulé « Tegen het Vlaamsche Volk », paru dans le numéro 162 (dimanche 11 juin 1916) du journal « Het Vlaamsche Nieuws ».

Vervaald beteekent hij :

Antwerpen, den 15n Juni 1916.

Mijnheer of Mevrouw,

Dat ik thans eerst me zet aan een antwoord op uw zoo doordacht en zoo gematigd artikel van uw achtenswaardig dagblad, mag slechts geweten worden aan de nalatigheid van hem, die even wat laat, mij uwe juiste en eerbiedvolle bedenkingen voor de leden van den Kring, dien ik de eer heb voor te zitten, onder de oogen bracht.

Ik doe van af heden mijne schuldbelijdenis van de begane missingen en ik beloof u, dat voor de toekomst, de oproepingen in twee talen zullen geschieden : in het Duitsch en in het Vlaamsch.

Daarenboven zal ik mij wenden tot den heer hoofdopsteller van « Het Vlaamsche Nieuws », voor zooveel evenwel hij geneigd is zich te mijner beschikking te stellen, om mij in te wijden, door eenige voordrachten, tot de mensch- en vaderlandslievende deugden, die ik tot heden toe, ongelukkiglijk, zoo slecht begrepen heb.

Het is met de hoop welhaast in uw dagblad « Het Vlaamsche Nieuws » een artikel te vinden, dat minstens zoo lofgevend is ten opzichte van den Cercle des Dames, enz... dat ik u bid, Mijnheer of Mevrouw, mijne hoogachtende groetenissen te aanvaarden.

P. van Aubel.

Den naamloozen schrijver van het artikel getiteld « Tegen het Vlaamsche Volk », verschenen in het nummer 162 (Zondag 11 Juni 1916) van het dagblad « Het Vlaamsche Nieuws ».

* * *

Mijn Antwoord

Mevrouw,

Ik meen in mijn vorig artikel, zoo niet rechtstreeks, dan zeer zeker onrechtstreeks, getoond te hebben hoe zeer het mij griefde, dat ik mijn plicht ook tegenover dames te vervullen heb. Ik herinner mij dat ik voor hen woorden van bewondering en vereering schreef... voor hen, natuurlijk, die, hunne roeping in het leven begrijpend, gaan aan onze zijde en nevens alle smart en naast alle lijden als de schoone, lichtende engelen van troost, opbeuring en liefde.

Laat me zeggen, mevrouw, hoe leed het me doet dat uwe oogen daarop niet langer hebben geschouwd... Eene vrouwe bewust van hare roeping had ze opgenomen als de klanken die over de wereld gaan tot lof van de ideale vrouw, — de echte ! — en had van hooge voldoening geglimlacht.

Ik bid de goden, mevrouw, dat ze mij verhoeden van alle onbeleefdheid. Vergeet niet dat in mij geen grootere begeerte bestaat dan tegenover U te zijn een zeer hoffelijk flamingant. Schrik niet ; hoffelijkheid en flamingantisme zijn nauwer verwant dan wellevendheid en franskiljonisme ! U weet toch wel, niet waar, hoe de oprechte wellevendheid vèr staat van de fraaie, oupersoonlijke, nageaapte manieren, houdingen en wendingen, die men ziet personen uit de zoogenaamde hoogere standen zich opleggen om beleefd... en beschaafd... te schijnen. Mijne hoffelijkheid is wellicht van ander gehalte. Mocht zij U wat vreemd toeschijnen, wil dan bedenken dat ze persoonlijk is, wat hare verdienste maakt.

Ons oogen dan, mevrouw, zijn starlings blijven staren op wat in mijn artikel minder aangenaam was voor U en voor de dames van den Cercle enz. De waarheid ervan moet. Ik begrijp. Daarom ook wat ik waarom U niet antwoordt, maar mij een ironisch briefje toestuurt, waarin U de belofte aflegt voortaan de Duitsche en Vlaamsche talen te gebruiken. Ach, mevrouw, wat een val ! U zou Duitsch schrijven en spreken... de taal van... neen, het wil me niet uit de pen !.. en Vlaamsch... *le patois de votre servante!* Neen ! Neen ! Ik bid U, blijf op uwe serene hoogte... dat geene gutturale Germaansche klanken uwe sereniteit storen ! — zelfs niet als ze zijn de kreten van lijden en smart van uw volk, of beter van het volk, waartusschen U leeft... en al zijn die klanken net als die evenzeer hebben verluid in den huiskring van uw echtgenoot en bij de voorouders er van, Hollandsche Limburgers van geboorte, de Van Aubel's, waarvan U maakt *van* Aubel...

Mevrouw, dat is geen verwijt ! Ik stel vast. Meer niet. Peins dat ik luidop denk. Denken mag eenieder !

Laat mij U bekennen dat ik de eer niet heb U te kunnen bij de uitoefening van uw menschlievende plichten, gevolg uwer deugd van menschlievendheid. Geloof me, ik betreur het ten zeerste. Ik weet hoe ik vereerende bewondering voelen zou. Om te bewonderen en te vereeren is het de moeite waard te leven. Maar laat mij twijfelen aan uwe vaderlandsche deugd.

Het volk, mevrouw, de levende kracht des lands, is meer dan de grond. En tot het volk moet alle vaderlandsliefde gaan. De grond, och ! die is toch maar de asche van de hene geslachten. Het volk is het leven en de kracht, het is het heden en de toekomst, daarom moet U het volk beminnen, — het volk van uw land meer dan het volk van alle ander land ; daarom mag niets gedaan wat het volk hoont of kwetst. Uw Fransch gedoe, mevrouw, is daarom zeer onvaderlandsch !

Ten slotte, mevrouw, laat mij U zeggen hoeveel U beter handelen zou, ontbood U een leeraar van Fransche taal in plaats van den heer hoofdredacteur van *Het Vlaamsche Nieuws*... Heusch, mevrouw, U kent zeer onvoldoende de taal, die U gebruikt. Sta toe dat een flamingant U dat zegge. Merk aan... zie, hier is uw brief... tweede bladzijde. Daar staat : *C'est dans l'espoir de trouver bientôt dans le journal « Het Vlaamsche Nieuws » un article au moins aussi* — ja, U heeft verbeterd, er stond *si*, — *élogieux à l'égard du Cercle des Dames etc.. que*... Que quoi ? mevrouw... *que je vous prie d'agréer*... Neen, niet waar... Dat is de taal niet van Corneille... van papa Beulemans, ach ja, niet die van *l'Ile-de-France*.

Neem U een leeraar van Fransche taal, hij zal U wel veel diensten bewijzen kunnen.

En, ziet u, mevrouw, juist omdat U de taal van Corneille verminkt heeft, ben ik nog zeer tevreden, ja gelukkig, dat U geen Nederlandsch gebruikt. Ik kan voor mijn part beter lijden dat een Belgische franskiljonne de taal van Corneille te kort doet dan de taal van Vondel, dan de taal van mijn moeder, de taal, die sprak mijn gestorven kindje, de taal van mijn volk.

Ik groet U, mevrouw, met den grootsten eerbied.

GEO.

Der Vrouwe Van Aubel, voorzitster van den Cercle des dames ambulancières de la Croix rouge de Belgique.

UIT HET LUIKSCHE

(16 Juni)

VERVIERS. — Wat men eet. — Sedert de olijfolie er niet meer is en de aardnotenolie (huile d'arachides) fr. 15.— per liter kost, hebben wij de markt met onedbare produkten zien overstroomen. De aanzichtdienst der voedingsmiddelen heeft verscheidene monsters van een dezer produkten in beslag genomen om ze door het gemeentelaberatorium te laten onderzoeken. Ziehier wat de deskundige A. Fonsny in zijn verslag zegt:

« Het produkt heeft een flauwen smaak, een aangenamen aromatischen geur, een gele kleur, is een weinig zuur, iets meer vast dan water. Er is geen eierdooier in, noch olie of andere vette grondstof. De kleur bestaat uitsluitend uit een onschuldig kunstmatig kleurmiddel van de methylerange soort. Het produkt is water, dat door een klein gehalte gelatine verdikt werd, met een weinig azijn, speecrij en zout erin. De kostprijs der grondstoffen, welke voor de vervaardiging ervan gebruikt werden, kan, rekening houdende met de koerssstijging, niet meer dan 10 à 15 centiem per liter bedragen. En de liter wordt aan het publiek voor fr. 7.— verkocht! »

Het verslag van dit scheikundig onderzoek is aan het Parket van Verviers gegeven, alwaar men besloten is om streng zulke bedriegerijen te vervolgen.

Nieuws uit Brussel

BURGERLIJKE STAND. — Tijdens de 10e week van dit jaar werden in de hoofdstad opgegeven: 43 geboorten en 52 sterften; in de voorsteden: 93 geboorten en 144 sterften; voor Brussel en voorsteden waren er 136 geboorten (9.0 per 1000), en 196 sterften (12.9 per 1000) vast te stellen. De longtering maakte 30 slachtoffers; verder werd het overlijden van 15 personen veroorzaakt door kanker; 3 gevallen van besmettelijke ziekte kwamen voor.

De Gezondheidsdienst van Brussel heeft bij 75 personen de kostelooze koepokinenting gedaan, 't zij 64 nieuwe inentingen en 11 herinentingen.

In 272 woningen, aangegeven als ongezond tot bewoning, werd door den gezondheidsdienst een onderzoek ingesteld tot het uitvoeren der noodige gezondheidswerken.

TENTOONSTELLING.— De Kunstkring van Ukkel heeft deze week zijn elfde tentoonstelling geopend in de zaal « Le Globe ». Werken van onze meest gekende meesters zijn er te zien. Kostelooze ingang. Een tombola, 10 centiemen per biljet, (prijzen: werken der tentoonstellers) wordt ingericht ten voordeele der armen van Ukkel. Aanbevolen!

KLEINE BERICHTEN. — Te Laken krijgt ieder ondersteunde persoon 3 kgr. aardappelen, a.s. week begint de verkoop aan de niet ondersteunden.

—— Te Tervueren heeft de gemeente een grond gekocht voor het maken van een nieuw kerkhof, dat volgens beraming op 41,542 fr. zal komen, en waarvan de aanbesteding op 23 Juni zal plaats hebben.

— Dinsdag l.l. werd te Molenbeek, in de Zangersstraat, een nieuwe gemeentewinkel geopend. De dragers der kaart nummer 5 moeten vanaf deze week, zich aldaar hun waren aanschaffen.

ONVOORZICHTIGHEID. — Hoe menigmaal werd er niet reeds op gewezen hoe onvoorzichtig sommige menschen te werk gaan wanneer zij hun huis verlaten, en de deuren van kamers of kassen openlaten... wellicht om de dieven te lokken of vrij spel te laten?

Zekere huismoeders hebben die slechte gewoonte; zoo vond de politie van Ten-Noey op hare nachtronde dat een twaalftal inwoners vergeten hadden... hunne voordeur dicht te maken!

Hoe is het mogelijk zoo onvoorzichtig te zijn? Waarom hangen die menschen dan maar niet dadelijk een plakkaartje aan hun deur met het opschrift: « Dieven worden verzocht zich niet te geneeren om hier te komen robberen! »

Maar wanneer zulke menschen bestolen worden loopen ze al dadelijk naar de politie opdat deze de gevolgen hunner onvoorzichtigheid zou « arrangeeren ».

EEN EERLIJKE MEID. — Onlangs nam M. S..., Hoogstraat, een meid met name Olivia T... in dienst, geboren te Dampremy. De meid had de schoonste certifikaten voorgelegd welke men maar droomen kan.

Gisteren nu kwam mej. S..., op 't onverwachts in de kamer harer ouders en zag de meid bezig den inhoud van een koffertje weg te steken, waarin namelijk 2,700 fr. in bankbiljetten zat. Bij de komst van de dochter harer meesteres liet de meid het koffertje vallen, sloot gauw de kas en brabbelde dat zij... de kamer aan 't doen was.

Als M. S..., thuis kwam had de eerlijke Olivia reeds de plaat gepoetst. M. S..., heeft eene klacht ingediend, daar hem eenige dagen te voren nog eene som van 50 fr. ontstolen werd.

EEN LIJKJE. — Eergisteren namiddag waren eenige bengels van Molenbeek bezig in de Zenne te pladderen om er te zoeken wat daar gewoonlijk gezocht wordt: oude potten, ijzeren pannen, en anderen rommel, waarvoor ze dan bij het eene of andere voddewijf wat snoepcenten krijgen. Op zeker oogenblik liet een der knapen een schreeuw, en al zijn makkers kwamen toegeloopen: de jongen had een pakje gevonden met het lijkje van een verschgeboren kindje, van het mannelijk geslacht, in een vrouwenhemd gerold, waarop echter geen kenteekens te vinden waren. De politie stelde een onderzoek in.

DROEVE TERUGKEER. — Mevr. X..., Louisaplaats, te Brussel, bezat nog een paar honderd frank in goud en zilver, welke de vrouw zorgvuldig had weggestopt in hare slaapkamer. Gisteren namiddag ging zij wandelen, en toen zij tegen den avond thuiskwam stelde de vrouw met ontzetting vast dat de deur harer kamer was opengebroken, en haar zoo zorgvuldig verborgen laatste centjes gestolen waren. Eene klacht werd bij de politie ingediend.

IN 'T GEVANG. — Men weet dat in 't gevang van Sint-Gillis zekere opgesloten personen zich moeten bezig houden met allerlei handwerken, waarvoor hun enkele centiemen betaald werdt, te ontvangen als zij het gevang verlaten. Gedurende de maand Juni zijn aldus aan den arbeid: 39 personen aan mandenmakerij en vlechtwerk; 2 aan bamboewerk; 2 aan schoenmakerij; 205 maken papieren zakken; 12 doen schrijfwerk; 65 werden gebezigd aan kleerwerk en 2 aan koordenvlechterij.

ER IS VERBETERING. — Wij herinneren ons nog dat, toen bij het begin der jacht welke gemaakt werd op de melkboerinnen met vervalschte waar, er dagelijks gevallen voorkwamen waarbij een boerinneke 30, 40, ja zelfs tot 60 en 70 t.h. water in haar melk had gegoten. In den beginne echter hielpen de processen weinig, schier niets, omdat de veroordeelingen geenszins in verhouding waren met de schandelijke winsten der vervalschers. Edoch, de rechters hebben zulks ten laatste toch gaan inzien, en begonnen strengere straffen uit te spreken. 't Gevolg heeft zich dra doen voelen: al langer hoe minder boerinnetjes worden geknipt met « melk in hun water », en zoo trof men deze week te Ten-Noey slechts drie vervalschte stalen van melk aan op 80 onderzochte kruiken.

't Gaat beter, ziet ge! Als men nu hetzelfde wilde doen voor de andere waren, die regelmatig kontroleeren en dan de vervalschers streng veroordeelen, dan zouden we misschien nog wel eens mogen hopen zuivere bitterpeeën, koffie, worst en meer dergelijke dingen te eten. Maar ziet ge, deze week vond men ergens « boudin » met koffiedik gevuld! Smakelijk eten, voorwaar...

Wekelijksche kronijk uit het Land van Waas

Woensdag zijn de heeren Burgemeesters behoorende tot de Kreis Antwerpen opnieuw bij elkander geweest om te vergaderen onder leiding van den heer Schepen Straus.

De uitnoodigingsbrief sprak van twaalf uur (torenuur), maar het was toch een uur voor dat de vroede vaderen hunne sluizen der welsprekendheid openzetten.

Er moest vergaderd worden over de suikerverdeeling voor de gelei. Volgens schepen Straus krijgen wij twee achereenvolgende maanden, behalve het gewone rantsoen, 600 gram suiker per hoofd met mederekening van zuigelingen e. t. q.

Er werd ons daar een schoon denkbeeld aan de hand gedaan ten behoeve der werkloozen. Die lieden zullen moeilijk de benoodigde suiker en vruchten kunnen betalen; vandaar een voorstel van schepen Straus om eene samenwerkende geleifabriek op te richten, om daar het benoodigde voor hen te vervaardigen en dat dan later hun uit te reiken. Hiermede was een dubbel doel te bereiken, te weten: tegenhouding van den niet geoorloofde suikerverkoop en verschaffing van een goed levensmiddel tegen zeer billijken prijs.

Ik geloof een zeer aannemelijk voorstel, edoch er zijn verschillende menschen en dus ook verschillende gedachten. Onder de aanwezigen waren er die vermoedelijk slecht zouden geslapen hebben, indien zij ter vergadering hunne eigene stem niet gehoord hadden, vandaar verschillende gansch den tijd verknoeiende besprekingen, die een mensch de verzuchting deden slaken: van zulke rampen, verlos ons Heer.

Op die vergaderingen, waar ik, zooals ik vroeger al eens vertelde, als reisgoed van een burgemeester kom, vind ik het altijd aangenaam schepen Straus te ontmoeten; dat is ten minste een man van beginselen; hij verloochent de liberale-ekonomische school niet; immer is het te bemerken dat hij geen aanbidder is van het stelsel God-Staat, dat hij van de gemeenschap geen poppenkast wil maken waar iedereen danst als er aan de koorden getrokken wordt, maar ook dat hij zich onder de gegeven omstandigheden aan de noodwendigheid weet aan te passen. Vooral dit laatste is iets wat tegenwoordig voor een ernstig bestuurder noodzakelijk is.

* * *

In de gemeente Melsele hebben eenige kiekendieven een bewijs van aanwezigheid gegeven, door bij den landbouwer D'O... een zeventigtal kiekens te stelen. De politie zoekt de daders.

Tusschen zoeken en vinden is altijd nog eenig verschil.

* * *

Over een veertiental dagen moest ik aan de Nationale Bank zijn, om daar... laat ik dat maar niet vertellen... in elk geval er stonden daar zeker een dertigtal afgevaardigden van verschillende gemeenten, die er voor de bevoorrading der bevolking bloem en andere levensmiddelen moesten betalen.

Ik stond er verbaasd van hoe anti-Vlaamsch een groot gedeelte dier heeren zijn. 't Waren allen generaals zonder uniform, behoorende tot het Fransche leger. Zij spraken over den oorlog op dezelfde wijze als zij Fransch spraken, d.w.z. zeer dunnetjes, zelfs zoo slecht dat zij vermoedelijk niet eens in de Familie Beulemans zouden worden opgenomen.

Zulke mannen zijn toch echte stumperds of doen zij het soms om in het belang hunner gemeenten bij de « bazen » « in gunst » aangeschreven te staan, om daardoor onder de bevoorrechten te behooren en van tijd tot tijd een buitengewoon polleke te krijgen??

* * *

Een dezer dagen zag ik een staaltje van verregaande domheid tegenover de Vlamingen. Op een staat van veroordeelingen uitgesproken door de boetstraffelijke rechtbank te Antwerpen werd vermeld dat Jean Corneille X... was veroordeeld tot eene straf van X.

De man is genaamd Joannes Cornelis.

Mijnheer de Ambtenaar van het Parket van den heer Prokureur des Konings, had 's mans voornamen oorspronkelijk in het Vlaamsch geschreven, doch deze later in het Fransch veranderd en er notabene en paraaf onder gezet.

Zou je zoo'n uilskieken nu niet levend in de pan braden??

* * *

De jaarlijksche begankenis welke op tweeden Pinksterdag te Zwijndrecht ter eere van den H. Machutus gehouden wordt, heeft dit jaar al zeer weinig menschen in de gemeente gebracht.

Gebeurde het vroeger dat er op dien dag vijftien, twintig, ja meerdere duizenden menschen enkel uit Antwerpen kwamen, dit jaar was er geen spoor van te zien.

Het regende dat het knetterde en de menschen bleven rustig thuis.

St-Medardus heeft ons dit jaar wel in de prutsen geholpen. Hij is zeker geen Duitschgezinde, want op zijn feestdag begon hij des avonds rond twaalf uur — torenuur — met den regen uit de lucht te doen vallen, niettegenstaande dat de boeren den ganschen dag in de lucht hadden staan turen of Medardus zou willen wegblijven. Op het laatste oogenblik kwam hij afzakken en bleef zoolang dat hij den menschen verhinderde naar zijn kollega St-Machutus te gaan.

Hier is het spreekwoord op zijne plaats: een vos verliest wel zijne haren, niet zijne streken.

* * *

Er is ernstig sprake dat binnen afzienbaren tijd, de tram van Beveren naar 't Vlaamschhoofd zal worden aangelegd. Men spreekt er zelfs van dat de tram nog dit jaar zal rijden. Jaren en jaren is er over dat vraagstuk geredekaveld; rollen papier zijn er over vol geschreven; men heeft zoolang gezaagd dat er geen tand meer aan was en nu binnen den oorlogstijd zal dat inderdaad ernstig vraagstuk opgelost worden.

Men is er van afgestapt om alle mogelijke zijlijnen te maken; van de onzinnige verbinding Beveren—Haesdonck—Kruibeke is men afgestapt. Voorloopig zal de lijn niet verder gebouwd worden en dan misschien later doorgetrokken worden van Beveren over Vracene naar St-Gillis en dan in aansluiting naar St-Niklaas.

In elk geval is het wel goed, dat in dezen tijd volksvertegenwoordigers en senatoren weinig invloed hebben, er is dan veel meer kans om praktisch en vlug werk te leveren.

* * *

Het is niet altijd mogelijk in mijne wekelijksche kronijken te spreken over gebroken armen en beenen. Het is daarom mijn voornemen om mijne volgende kronijk te wijden aan het tijdschrift voor Nederlandsche Stambelangen « Dietsche Stemmen ».

Van dit tijdschrift is een dezer dagen nummer 3 en 4 verschenen met zeer aktueele artikelen in verband met de vervlaamsching der Gentsche Hoogeschool.

Ik zou vooral dit nummer gaarne in handen zien van al wat inderdaad Vlaming is en nog liever in de handen van hen die vergeten dat zij Vlamingen zijn en voor de belangen van hunnen stam hebben pal te staan.

Wat ook val, Vlaming sta pal...

DIXIT.

Hoe men wascht zonder zeep

Mag ik U bekennen, waarde lezeres, hoe ik eenigszins ongeloovig gestemd, gehoor gaf aan de zeer vriendelijke uitnoodiging van den heer Flamand, landbouw-ingenieur, algemeen agent, om de proeven, die genomen werden met de wasch-machiene « *Vapora* », in het Hôtel Vincken, de Keyserlei, 53, alhier, bij te wonen. 't Klinkt ook zoo onwaarschijnlijk. Denk maar eens na! *Wasschen zonder zeep!* Ik ben gegaan; heb gezien, ja, het ongeloofbare; ik ben overtuigd geworden. Men wascht zonder zeep, zonder de groote vermoeienis van wat men noemt « een wasch slaan ». Men wascht er... om het plezier van te wasschen! En let wel op, die wasch gebeurt zonder dat het waschgoed eenige schade lijdt.

Maar laat mij U vertellen wat ik gezien heb. Een ketel, een eenvoudige ketel in gegalvanizeerd ijzer. Deze stond op eene stookgelegenheid, die buitengewoon praktisch was gevonden. De waschketel staat een 25 centimeter diep daarin, zoodat de vlam hem te alle zijden omringt. Een minimum-verlies alzoo van warmte. In dezen ketel werd zuiver water gegoten. Daarboven, maar een vijftal centimeter hooger dan de wateroppervlakte, wordt een toestel, van openingen en vijf cylinders voorzien, gezet. Deze cylinders zijn, op hunne beurt, voorzien van openingen, zoo gemaakt dat de buitenstroomende damp in verschillende richtingen gejaagd wordt. Op den ketel is een deksel, dat met een tiental schroeven wordt vastgezet. Men moet nooit vreezen dat het waschgoed weten zou van de te heete vlam. *Het waschgoed raakt den bodem niet aan.*

De zeer vriendelijke heer Flamand, die de proefnemingen leidde, toonde mij en de andere genoodigden, achtereenvolgens waschgoed, dat hij, rechts en links had weten te verkrijgen: kuischdoeken van machienen, handen, zakdoeken, voorschoten en bovenvesten van slagers, goed dat zoo vuil was dat het alle beschrijving tart. Van den avond te voren wordt het « ingezet » en overstrooid met een poeder, eveneens *Vapora* geheeten en dat verkrijgbaar is bij alle kruideniers en bij de agenten-verkoopers van den waschketel Vapora. Dit poeder is noch bijtend, noch nadeelig; het randt het waschgoed heelemaal niet aan. Een doosje ervan is voldoende voor 20 emmers water.

Het waschgoed, dat een nacht alzoo « ingestaan » heeft, wordt, zonder dat het hoeft uitgewrongen te worden, in den ketel geworpen; natuurlijk, het minst fijne van onder. Is de ketel eenmaal gevuld, dan wordt hij gesloten; en 't vuur en de stoom doen nu... wat anders de handen van de waschvrouw doen moeten: het vermoeiend en verschrikkelijk werk van het wasschen. Een half uur later is de proefneming afgeloopen. De ketel wordt geopend. Neen, geen onaangename lucht van zeeploog, die op de waschdagen heel het huis vervult. Niets daarvan. En blik in den ketel nu! De stoom, opgejaagd door de cylinders spat uit de openingen, doorstroomt het waschgoed te allen kante, op alle plaatsen. De waterdamp met zijn verbazende kracht vervangt de zeep.

Een voor een worden de stuks waschgoed uit de ketel gehaald en onmiddellijk begint het spoelen, zonder het vermoeiend uitwringen. Één- tweemaal wordt gespoeld. Vlijtige kanden hebben blauwselwater gereed gemaakt; het goed wordt ook daar nog « doorgetrokken », even uitgewrongen, en we mogen het ter hand nemen.

Wat daar straks afzichtelijk van vuiligheid was, is nu hagelwit, doet aangenaam het oog aan, verheugt door zijn glans van reinheid... Dames onder de genoodigden konden hunne verbazing niet zwijgen, zoo iets hadden ze nimmer gezien... ik, natuurlijk, evenmin.

— Wat denkt u van de uitvinding? vraagt mij de bereidwillige proefnemer.

— U heeft een puike proefneming gemaakt, die alleszins geslaagd is, die mij heelemaal overtuigd hoe het thans, dank zij poeder en machiene Vapora, mogelijk is zonder zeep te wasschen, en naar mijn meening is deze schoone uitvinding geroepen om groote diensten te bewijzen, niet alleen in de huisgezinnen, maar bijzonderlijk in de groote instellingen: hôtels, pensionaten, gestichten, kloosters, enz. De « Vapora » belooft voor de toekomst.

Stadsnieuws

De Nationale Waschmachine « Vapora », waardoor zonder benuttiging van zeep gewasschen wordt, is te zien in het « Hôtel Vinken », 53, De Keyserlei.

Proefondervindelijke bewijzen worden geleverd op Maandag 19 Juni te 11, 3 en 5 uur (Torenuur). 1772

Ziek gevallen. — Gisteren namiddag rond 2 1/2 ure moest Maria Hendrickx, wonende in de Kloosterstraat, 147, naar hare woning overgebracht worden. De vrouw **was op den** openbaren weg van de Minderbroedersrui ziek gevallen en verkeerde in de onmogelijkheid haar weg voort te zetten.

Bij onze Politie. — Naar wij vernemen heeft de « Politieverbroedering » van Antwerpen gisteren namiddag een belangrijke vergadering belegd in het lokaal « Oude St-Jan ». Aan de dagorde stonden o.m. het Onderhoud met den heer Burgemeester en het vraagstuk van de volledige uitbetaling der salarissen.

't Is te hopen dat die netelige kwestie eindelijk opgelost zij, en dat wel in voordeeligen zin voor onze schâbletters.

Beschamende toestanden. — Een onzer lezers zend ons een schrijven nopens den toestand in de Voedingsmagazijnen en dat wij hier in zijn geheel laten volgen:

Mijnheer de Hoofdopsteller,

Ongetwijfeld ben ik de tolk van honderden lieden, die zich bevoorraden in de voedingsmagazijnen te Antwerpen, wanneer ik u deze kleine geschiedenis verhaal.

Donderdag heeft mijn vrouw acht volle uren staan aanschuiven aan het magazijn in de Provinciestraat voordat ze geholpen werd.

Nu heeft zij het bijzondere voorrecht met een zeer groot aantal kinderen gezegend te zijn en twee der huisgenooten woonden in een andere straat, waardoor twee boekjes noodzakelijk waren. Die 2 lieten zich nu overschrijven naar de gemeenschappelijke woning.

Doch, nadat mijn vrouw met enkele kilo's bediend was, weigerde de bediende formeel haar voor het tweede boekje te helpen; voor haar eigen huishouden moest ze nog eens 8 uren staan aanschuiven.

Ging dat nu nog op vriendelijke wijze, ik zou zeggen: die bediende vervult een opdracht, waarbuiten hij niet mag gaan; doch het bestuur kan dien man toch niet gebieden mijn vrouw toe te snauwen gelijk een hond? Ik ben dan ook grootelijks verwonderd, als zulk een bediende niet eens op 't onverwachts door een heethoofdige een opstopper wordt toegedient, waar hij lang de geheugenis van zou meedragen.

Het lijkt mij een schandaal, dat een vrouw die haar plicht als moeder van tien kinderen tegenover het vaderland zoo goed vervult heeft nog maar enkel goed bevonden wordt om haar telgen als kanonnenspijs te mogen afleveren.

EEN LEZER.

Zwemdek van Antwerpen. — Warmtegesteldheid van het water. Waarneming van 17 Juni 1916: 's morgens om 7 uur, 15 centigraden; 's middags, 16 centigraden.

Vakschool voor Schilders. — Aangespoord door den buitengewonen bijval, die de tentoonstelling van de werken der leerlingen genoot, heeft het bestuur besloten haar lokaal, St-Laureysstraat, 113, voor het publiek toegankelijk te stellen op 18 en 25 Juni, van 11 tot 1 uur (Torenuur).

Antwerpsch Kruisverbond (vereeniging tegen drankmisbruik). — Op Zondag 18 Juni 1916, te 8 uur (Torenuur), luisterrijk toon- en tooneelkundig avondfeest, ten voordeele der meest noodlijdende leden der Kristene Vakvereenigingen van het arrondissement Antwerpen, met de welwillende medewerking van « Sint-Laurentius-kring », in de groote feestzaal van het Volkshuis St-Andries, Nationalestraat, 119, Antwerpen. Opening der deuren om 7 1/2 uur (Torenuur); begin om 8 uur stipt (Torenuur).

Gemeentescholen. — Gezondheidsvoorschriften betreffende het kauwen. — Nu er gevreesd kan worden dat door de behoeftigheid die in vele gezinnen heerscht en ook door de beperktheid van de rantsoenen brood en andere voorname voedingsmiddelen, er ondervoeding bij de bevolking en vooral bij de kinderen die in volle groei zijn zou ontstaan, dient meer nog dan in gewone tijden de aandacht der leerlingen gevestigd op de noodwendigheid eener volledige en langdurige kauwing, voor de goede verteerbaarheid van het eten.

Dit geldt inzonderheid voor het brood en andere meelstoffen, die de inwerking van het speeksel moeten ondergaan om volkomen te verteren.

Het is wenschelijk dat de dames en heeren onderwijzeressen en onderwizers daaraan opzettelijke voordrachten wijden, en dat zij de gegeven wenken bij het eten van het brood in de school door de leerlingen doen toepassen; dat de kinderen leeren het eten te kauwen totdat het een geheel fijn gemalen en met speeksel doorweekte brij vormt opdat zij er zooveel mogelijk de voedende bestanddeelen zouden kunnen uit opnemen; dit te leeren is niet zoo gemakkelijk: het vraagt aandacht en gewenning.

Het spreekt van zelf dat er niet mag gedronken worden terwijl het eten nog in den mond is en ook dat het eten niet mag gesopt worden.

Het onderwijzend personeel zal het groot belang van deze gezondheidsvoorschriften inzien en trachten van de leerlingen te bekomen dat zij de gewoonte aannemen van het eten behoorlijk te kauwen.

Antwerpen, 15 Juni 1916.

De Schepen van Onderwijs.
Victor DESGUIN.

Bibliographie

De techniekers kunnen zich, niettegenstaande de ongunstige omstandigheden, op de hoogte houden van de kwesties aan de orde van den dag, dank zij de « Revue Générale des Applications Industrielles », waarvan het Junimmer komt te verschijnen. De volgende punten worden er in behandeld:

« Notes sur la puissance absorbée par les transmissions. De l'emploi comme combustible des huiles lourdes pour le chauffage des fours industriels. L'hygiène industrielle. Mécanique (vis et filets). Bibliographie. »

Uitgever A. Bieleveld, Warmoesbergstraat, 66, Brussel. Het nummer kost 75 centiemen; het abonnement 6 frank per jaar.

Briefwisseling

R. d. C. — 1. Niet Maandag 2. Kermis telt van 't jaar niet. 3. Zooals 't artikel van verleden week.

Men verzoekt ons het overlijden te melden van den Heer

Francis DAENEN

echtgenoot van Mevrouw Maria GINEE, geboren te Brasschaet op 31 Oktober 1856 en overleden te Schooten op 13 Juni 1916.

Volgens verlangen van den overledene heeft de burgerlijke begrafenis, gevolgd van de teraardebestelling op de Kielbegraafplaats, in den grootsten eenvoud plaats gehad.

Er zijn geene doodsbrieven verzonden; de vrienden en kennissen worden verzocht dit bericht als dusdanig te aanzien.

Schooten, 17 Juni 1916.
Gasthuisstraat, 18.

Edm. Bastiaens-Ruys, best. van begraf., Vleminckxveld, 22. Tel. 2779. 1774

BURGERLIJKE STAND VAN ANTWERPEN

Overlijdens van 17 Juni 1916

Mannelijk geslacht: F. Ceulemans, notaris, 64 jaar, echtg. van A. Compeeren, Justitiestraat, 41; J. De Coninck, hovenier, 81 jaar, wed. van E. Wynants en van J. Pieraerts, Montignystraat, 93; S. Cels, bediende, 35 j., echtg. van V. Magdaleyns, Willem Linnigstr., 9; J. De With, z. b., wed. van M. Cop, Markgravelei, 4.

Vrouwelijk geslacht: E. Holthausen, 59 j., wed. van F. Gerhardt; T. Prangers, z. b., 58 jaar, wed. van J. Van Ishoven, Zwanengang, 21; J. Gorris, z. b., 7 0jaar, wed. van A. Thomas en van L. Voet, Dambruggestraat, 283.

Overlijdens: mannelijk geslacht, 4; vrouwelijk geslacht, 3; totaal: 7.

Geboorten: mannelijk geslacht, 3; vrouwelijk geslacht, 0; totaal: 3.

Rechterlijk Nieuws

Plundering

Twee vrouwen, Marie W... en Jeanne C..., waren in de 5e Strafkamer beticht van in de woning gedrongen te zijn van personen die ten tijde van het bombardement naar Holland waren gevlucht en er gestolen te hebben.

Toen de bewoners in den loop van 1915 terugkeerden, vonden zij de deuren, die zij vóór hun vertrek op slot gedraaid hadden, alle open. En toen zij binnen kwamen, was al wat eenige waarde had verdwenen.

Bij de betichten vond men beddegoed terug, dat aan de klagers behoorde.

Beide vrouwen worden veroordeeld tot 3 maand gevang.

Diefstal van gas

Een nieuwe zaak ten laste van V. M..., werd door de 5e Kamer bestraft met 1 maand gevang en 26 fr. boet.

Beursoverzicht

BRUSSEL 16 JUNI 1916

Kap. Union Minière, 1310; gew. Katanga, 2340; Tanganyika, 76 3/4; stichter Lacourt, 405; div. Simkat. 400; kap., 89 v.; Zuid-Preanger, 102 1/2; div. Belgo-Katanga, 72; Fauconnier kap., 300; sticht., 242 1/2; Hévéa, 145; Selangor, 220.

Belgische Rent, 70-70 1/2; Schatkistbons, 100 7/8; Vicinaux, 73 1/2; Antwerpen 1903, 72 5/8; id. 1887, 82 1/8; Brussel 1905, 69; id. 1902, 82 1/2; Zeevaart, 62 1/2; Gent 1896, 63 1/2; Luik 1897, 63; id. 1905, 66 5/8; Schaerbeek, 59 1/4; obl. Sucrière St-Jean, 400; Pampelune Spéc., 365; Barcelona, 242 1/2; Banque de Bruxelles, 917 1/2; Banque Intern., 440; Soc. Générale, 5760; kap. Outre-Mer, 477 1/2; div. Tram Buenos-Ayres, 35; div. Bruxellois, 582 1/2; Economiques, 481; div. Espagne Electr., 45 1/2; sticht., 1135; div. Mutuelle, 360.

Estampage Donets, 315 pref.; div., 450; Cockerill oude, 1145; nieuwe, 1122 1/2; Espérance Longdoz, 340; kap. Olkovaïa, 160; Thy-le-Château, 2140; Ougrée, 995; Providence Belge, 2135; Providence Russe B 505; C, 200; kap. Constantinovska, 535; Willem Sophia, 565; Biélaïs, 14 1/4; Fontaine-l'Evêque, 3125; Berrok, 141 1/4; div. Laura, 572 1/2; kap., 1125; Maurage, 1785; Bonne-Fin, 875; Espérance Bonne-Fortune, 485; Grand-Mambourg, 60; Rien du Cœur, 500; Petit Try, 1150; Strépy, 1750; Ciments de Visé, 147 1/2; Floridienne, 340; Soie Vircose kap., 100; kap. Européenne, 37 1/2; kap. St-Jean, 42 1/2; sticht., 52 1/2; kap. Boryslaw, 45 1/2; div. B, 7; Nitrate Rails, 362 1/2; Quebec, 155; Mexico, 235; Barcelona, 67; Kolomna, 460; Métall. Russo-Belge, 1785; Dnéprovienne, 2397 1/2.

Laatste Uur

FRANSCH LEGERBERICHT

Westelijk gevechtsterrein

Parijs, Zaterdag 17 Juni. — Officieel: In België tamelijk intensief artillerieduel in den loop van den nacht in den sector van Lombartzijde.

Op den linkeroever van de Maas werden Duitsche aanvallen met handgranaten op de redoute van Avocourt en de vooruitgeschoven Fransche posten ten W. van den heuvel 304 gemakkelijk afgeslagen. Intense beschieting van de Fransche stellingen van de Mort Homme. Geen enkele infanterieactie. Rechter oever: Verwoede artilleriestrijd in den sektor van Fleury. In de Vogezen is een afdeeling van Fransch voetvolk ten gevolge van een verwoede beschieting door de Fransche artillerie op de Duitsche werken van den heuvel 425 (ten O. van Thann) in de eerste en tweede Duitsche linie binnengedrongen die geruimd werden; de afdeeling is teruggekeerd zonder verliezen te hebben geleden en bracht gevangenen mede.

Luchtvaart: In den nacht van 16 op 17 Juni hebben drie Duitsche vliegers de streek van Duinkerke beschoten, niet het minste slachtoffer en weinig schade veroorzakend. Tegen 20 ure werd Bar-le-Duc door Duitsche vliegers beschoten. Vier dooden en een vijftiental gewonden onder de bevolking. Tegen het einde van den avond hadden eenige bommen die op Pont-à-Mousson geworpen werden niet het minste uitwerksel.

In den nacht van 16 op 17 Juni heeft een der Fransche beschietingseskaders 29 obussen geworpen op de stations van Longuyn Montmédy en Audun-le-Roman.

SPORT

WIELRIJDEN

Velodroom van Zurenborg (Berchem-Antwerpen)

Aan de sportmannen,

De ploegkoers voor beroepsrijders aangekondigd in de « Sport Gazet », kan tengevolge van onvoorziene omstanidigheden niet doorgaan, maar is vervangen door

GROOTE VOLKSKOERSEN

voor onafhankelijken (vitesse) en beginnelingen, 100 km. per ploegen, in 2 reeksen.

Dus allen Zondag 18 Juni naar de Zurenborger Velodroom. Inkomprijzen: omheining en bochten, slechts 20 centiemen; open tribuun, 30 centiemen; overdekte tribuun, 50 centiemen; grasplein, 1 frank.

Zondag 25 Juni 1916 buitengewone 3-urenkoersen per ploegen voor extra-klasrenners, alle 1/4 uurs een klassement. Reeds vast aangeworven: Otto, Van Bever, Aerts, Alf. Spiessens, De Graeve, Van den Berghe, Jean Louis, Tuyten, Van Isterdael, Van Wetter, Apostel, Block, Bouw, Maes, enz., enz.

Het bestuur.

Velodroom van Hemixem

Heden Zondag hebben de ophefmakende koersen plaats met deelname van volgende beroemde tweetallen, op 2×50 kilometers:

Otto-Mampaey, Aerts-De Belder, De Graeve-Tyck, Van Daele-Rielens en Van Heyneghem-Verberckt.

Niet alleen van in den omtrek, maar vooral van uit Antwerpen zullen de sportmannen de verplaatsing talrijk aanvatten. 't Zal de moeite zijn ook!

GAAN

Onder aller abominabelste weeromstandigheden heeft de jonge Haagsche sportman J. W. Veltman gisteren een clubrecord gevestigd over 100 km. Hij heeft dien afstand afgelegd in 14 uur 1 minuut, met inbegrip van 73 minuten rust.

HONDENSPORT

Kynodroom Muggenberg

Uitslag der koersen van Zaterdag 17 Juni:
1ste koers: 1. Fleet Rascal; 2. Dymphna.
2de koers: 1. Royal; 2. Buche.
3de koers: 1. Mon Plaisir; 2. Flying Gazelle.
4de koers: 1. Tanagra; 2. Hulstkamp.
5de koers: 1. Kiss; 2. El Rayo.
6de koers: 1. Royal; 2. Strawberry.
7de koers: 1. Carlo; 2. Dymphna.
8ste koers: 1. Carte Blanche; 2. Black Devil.
9de koers: 1. Gelette; 2. Rag Lady.
10de koers: 1. Tango; 2. Fleet Foot.

AAN DE VROUWEN

Voor smarten der
MAANDSTORDEN
is de beste en onfeilbaarste
REMEDIE
VAN
Dr THOMSON

5 (vijf) frank de halve Remedie en 10 frank de kompleete

Apotheken: 15, rue des Croisades, Brussel; Breedenraedt, Charlottalei, 2, Antwerpen; De Moor, 33, Burgstraat, Gent.
1673

IS. HUPLAND
ECOLE SPECIALE
Levende Talen
5 Frs.
per maand
2 lessen per week
Meubelen
Totalen Uitverkoop !!
50 slaapkamers en eetkamers in mahonie, notelaar en eikenhout vanaf 175 fr., kenken buffetten, spiegelkasten, lavabos, tafels stoelen, spiegels, bureaux américains, bureau-ministers, bibliotheek, windhaar bedgoed en dekgoed.
89, Paleistraat, 89
(over 't politiebureel) Antwerpen-Zuid. 1727

Privaat Lessen
in ENGELSCH en DUITSCH ten mijnent of ten huize der leerlingen. Zeer matige prijzen. Ommeganckstraat, 47, Antwerpen.
1115

WINKELHUIS
TE HUREN
Evenaerstr., 44, hoek St-Amandsstr., tegen 1 Aug. s.s. Bevr.: 16, Richardstraat. 1734

IK BEN KOOPER
van zwarten druktekst voor dagbladen. Aanb. C. J., bureel blad.

TE HUREN
modern kwartier, aan oorlogsprijs: Lozanestraat, 188.

POSTZEGELS
Men koopt postzegels. Kapellelei, 19, te Berchem. Iedere dag van 1 tot 2 1/2 en van 7 tot 8 1/2 u. Tarenuur.

AUTOMOBIELEN
RIJWIELEN
Toegelaten aankoop van
AUTOBANDEN
Oude Kaoetsjoek
KOPER
Brons en Aluminium
Schrijven of zich wenden in vertrouwen: 7, Molenbergstr. Antwerpen. 1743

VROUWEN
de remedie van **Dokter CARLOS** is, onfeilbaar tegen smarten, onregelmatige en moeilijke
MAANDSTONDEN
de doos 10 fr. 1/2 doos 5.50 fr.
— Bescheiden opzending tegen postbon —
ZUID-VOLKSAPOTHEEK
126, Brederodestraat, 126
ANTWERPEN

Instituut Bachor
Lange Nieuwstraat, 10
(Berm)
Bijzondere afdeeling voor Jongelieden en Jonge Juffers
Snelschrift
Schrijfmachine
Boekhouden. -- Talen
682

Jnes Hmes et Filles préparez-vous en quinze mois à l'emploi de STENO-DACTYLOGRAPHE COMPTABLE
INSTITUT BACHOR
12, Longue rue Neuve Anvers (Bourse)
Inscriptions ch. jour.
819

POOCK & HERMANN
Benoodigdheden voor elke elektrische toepassing
175, ANTWERPSCHE STEENWEG, BRUSSEL
Bestendige tentoonstelling van een overgroote keus van luchters en verlichtingstoestellen.
BEZOEKT ONZE MAGAZIJNEN
1704

VAN
INDIANA-MENGSEL
gewaarborgd van zuivere koffie en pecën maakt men
de beste tas koffie
Reeds door de meeste steunkomiteiten en gestichten gebruikt.
MONTIGNY PREUD'HOMME
4, Korte Clarastraat, 4, Antwerpen
Eenig vertegenwoordiger voor de Provincie Antwerpen. 1753

VROEDVROUW Diploma van 1e klas in Frankrijk en in België
GEWEZEN ASSISTENT-ARTS
MATIGE PRIJZEN
14, MARTELAARSPLAATS, 14, BRUSSEL
Noordstatie, geeft uit in de Nieuwstraat

GEEN BRANDGEVAAR MET DE STEKJES
UNION MATCH
FABRIEK MERK
HELPT BELGISCH WERK
Het beste en het goedkoopste stekje
Depot te Antwerpen:
26, ELIAERTSSTRAAT
BORGERHOUT
Union Allumettière, N. M.
Vereenigde Luciferfabrieken
BRUSSEL
3749

50 MINDERBROEDERSRUI 50
Centraal Wisselkantoor
Bijkantoor te ROOSENDAAL, Brugstraat, 24
GEEFT DE HOOGSTE KOERS VOOR ALLE BETAALBARE **COUPONS**
COUPONS CEDULAS vervallende Juni en Juli 1917, worden reeds uitbetaald.
Koopt alle titels, loten, aktiën en obligatiën tegen de hoogste prijzen, alsook vreemd geld.
50, MINDERBROEDERSRUI, 50, ANTWERPEN

Het Administratiekantoor
MORETUSLEI, 51
verstrekt leeningen op effekten tegen 5 % rente 's jaars, op loten Brussel, Antwerpen, enz.
50 FRANK PER LOT
Bureau van 8 1/2 tot 12 en van 1 1/2 tot 5 u. 772
Geldzendingen naar Holland

WATERORGANEN BLAAS-NIEREN
De behandeling van Dokter CHARLUS geneest alle inflammatiën en ziekten der waterorganen, uitloopingen, steen, lendenpijn, witte verliezen, troebele, brandende of pijnlijke waters
SPOEDIGE GENEZING
zelfs in de ergste gevallen
Prijs: 3.00 Frank
De waters der zieken zullen in ons laboratorium KOSTELOOS onderzocht worden.
ZUID-VOLKSAPOTHEEK
126, Brederodestraat, 126
ANTWERPEN.

DE OORLOG is VERKLAARD
aan de ziekten der MAAG, LEVER, NIEREN en DARMEN

Hebt gij geen eetlust, verteert uw eten moeilijk?
Hebt gij na het eten hoofdpijnen, slaperigheid, opwerpingen, loomheid, prikkelingen, draaiingen, opzwellingen, beklemdheid, hartkloppingen, slechte spijsvertering, braaklust?
Is uwe mond dikwijls droog en uw adem kwalijkriekend?
Gevoelt gij bestendige of voorbijgaande pijnen, nu in de richting van het onderlijf, den lever, de nieren, de darmen, dan naar de borst toe, de longen, het hart, de schouders, of het hoofd?
Zijt gij bedroefd, zenuwachtig en van slecht humeur geworden?
Zijt gij dikwijls zedelijk terneergedrukt?
Dat alles komt alleen daaruit voort dat uw maag ziek is en niet goed meer verteert; 't is ook dat uw lever en uw darmen aangetast zijn en slecht werken.
Versterk, ontsmet uwe maag, neem de
Poeders DE COCK
EEN CACHET VOOR IEDEREN MAALTIJD
De poeders De Cock genezen iederen dag een aanzienlijk getal maagziekten die weerspannig bleven tegenover iedere behandeling. Zij zullen ook U genezen. Beproef!
PRENT U DUS GOED IN HET HOOFD: De Poeders DE COCK zijn eenig in de wereld om de ziekten van maag, lever en darmen te bestrijden en te genezen.
2.50 fr. de doos in alle apotheken. -- Eischt ze bijgevolg.
't Is de goedkoopste behandeling omdat het de beste is en het snelst werkt.
Weiger ieder ander geneesmiddel.
1243

Waterorganen Blaas, Nieren
De scheikundige remedie Vincart (ged. M.) geneest spoedig alle ziekten en inflamatiën der waterorganen, uitloopingen, lendepijn, steen, witte verliezen, troebele, pijnlijke of brandende waters. — Prijs: 2.50.
Groote Apotheek-Drogerij
Montignystraat, 113-115
(Recht over het Zwemdok)
Vroeger Brederodestraat, 160
P. VINCART
Gediplomeerd Apotheker 37
Zon- en Feestdagen den ganschen dag open

Roepzaal "MARNIX
1, Terninckstraat.
(Hoek Kasteelpleinstraat)
Voor den verkoop van MEUBELEN, KUNSTVOORWERPEN, SCHILDERIJEN, enz., wende men zich tot de roepzaal « Marnix ».
Bestuurder: J. B. LAMBRECHTS
INKOOP, VERKOOP, VERWISSELING, SCHATTINGEN
Men geeft geld als voorschot 630

ZIEKEN
In deze moeilijke omstandigheden en zoolang dat de Oorlog zal duren, zullen wij de recepten der geneesheeren met de meeste zorg uitvoeren aan halven prijs.
ZUIDVOLKSAPOTHEEK
Brederodestraat, 126, Antwerpen
Zon- en Feestdagen heel den dag open

WASCHT UWE HANDEN
MET DE
White Hand Soap
" PUIMSTEENZEEP "
Onmisbaar voor H.H. Dokters, Apothekers, Scheikundigen, Mekaniekbewerkers, Automobilisten, Vliegers, Photografen, Drukkers, Bureelbedienden, enz., enz.
Deze puimsteenzeep maakt wit wat zwart is en geeft aan de handen een alleraangenaamst gevoel, zonder het minste nadeel te berokkenen.
VERKRIJGBAAR
IN ALLE GOEDE DROGERIJEN
In 't Groot:
Comptoir Commercial Belge
Rotterdamschestr., 72, Antwerpen
WASCHT UWE HANDEN
1769

AMELDONK
van
rijst, tarwe en mais worden te koop gevraagd. Friedr. Böhle, Keulen, Gewerbehaus. 1775

Hespen, Spek
Gerookt vleesch, enz.
Specialiteit van worsten; alles aan zeer voordeeligen prijs, in de gekende Varkensbeenhouwerij der
GEBROEDERS JANSSENS
De Hornestraat, 2/2, Antwerpen-Zuid
(nabij het Museum) 1081

PETROLEUMVATEN
Ben kooper van eiken petroleumvaten, goeden staat, vrachtvrij, Installatiën Antwerpen, aan fr. 6.50 tot 7, volgens goedanigheid; hoeveelheid overeen te komen.
« OLEX », Meir 55 1776

ROUWZWART IN 12 UREN
Mechelschesteenweg, 93; Kunstel, 3; Vondelstraat, 8; Kasteelpleinstraat, 6
A. VAN WEERDEN
ons volk aan werk; werft voor de mannen op dit oogenblik beschikbaar brood; laat daarom tegen lage prijzen uwe kleedingstukken, mantels, pardessus, kens, tapijten, enz., enz., verwen of wasschen in de stoomverfwerij
HELPT

Mengelwerk van « Het Vlaamsche Nieuws » 15

De Strijd des Levens

door

Charles DICKENS

Een karretje, door een jongen gereden, kwam ratelend den weg langs, en daarin, op een stoel gezeten, met eene groote doornatte paraplu achter haar, uitgezet om te drogen, zag men de welgedane figuur eener stevige buitenvrouw, met hare bloote armen kruiselings over eene mand, die zij op haar knieën had, en verscheidene andere manden en pakjes om haar heen; en zekere vroolijke goedhartigheid op haar gezicht en weltevredene plompheid in hare houding, terwijl zij door de beweging van haar rijtuig op en neder hotste, die in de verte aan den goeden ouden tijd deden denken. Toen zij nader kwam werd deze zweem van oude dagen niet geringer; en toen het karretje voor de herberg bleef stilstaan, stapten er een paar schoenen uit, die vlug door Britain's opene armen heengleden en met een plof op den grond neerkwamen — een paar schoenen dat bezwaarlijk aan iemand anders kon toebehooren dan aan Polly Newcome.

Zij behoorden haar ook inderdaad, en zij zelve stonde er in, en zij zag er nog even blozend en vergenoegd uit, met evenveel zeep op haar blinkend gezicht als in vroeger tijd, maar thans met ongeschondene ellebogen, die zelfs, nu zij zooveel aangekomen was, kuiltjes hadden gekregen.

— Ge komt laat, Polly, zeide Britain.

— Ja, weet ge, Ben, ik heb veel te doen gehad, antwoordde zij, met drukte oppassende dat al de pakjes en manden veilig in huis werden gebracht; acht, negen, tien — waar is elf! O, mijn eigen mand, elf! Het is goed zoo. Breng het paard op stal, Harry, en als het kucht, geef het dan van avond wat warm haksel. Acht, negen, tien. Waar is toch elf! O, ik vergat het daar, het is goed zoo. Hoe zijn de kinderen, Ben?

— Frisch, Polly, frisch.

— Dat is kostelijk, zeide Polly, terwijl zij haar hoedje afzette (want zij waren nu te zamen de tapkamer binnengegaan) en met hare vlakke handen hare haren gladstreek. Geef me nu een zoen, oudje.

Britain voldeed gewillig aan dit verlangen.

— Ik denk, zeide juffrouw Britain, terwijl zij hare zakken ledigde en een verbazend getal dunne boekjes en gefrommelde papieren voor den dag haalde, dat ik alles gedaan heb. Al de rekeningen afgedaan, de rapen verkocht, de rekening van den brouwer nagezien en betaald, pijpen besteld, zeventien pond vier in de bank gezet; dokter Heathfield's rekening voor kleine Polly — kunt ge wel raden hoeveel die is? — dokter Heathfield wil volstrekt niets aannemen.

— Dat dacht ik wel, zeide Britain.

— Neen, hij zegt, al zoudt ge nog zooveel kinderen krijgen, Ben, hij zou u nooit op eene halve penny kosten jagen, zelfs al zoudt ge er twintig krijgen.

Britain's gezicht nam eene ernstige uitdrukking aan en hij keek strak naar den muur.

— Is dat niet vriendelijk van hem? zeide Polly.

— Heel vriendelijk, antwoordde Benjamin. Maar het is een soort van vriendelijkheid waarvan ik niet gaarne al te veel zou vergen.

— Neen, natuurlijk niet, zeide Polly hierop.

— Dan is er de hit nog — hij heeft acht pond twee gehaald; en dat is niet slecht, niet waar?

— Dat is zeer goed, zeide Benjamin.

— Ik ben blij dat ge zoo weltevreden zijt, riep zijne vrouw uit; ik dacht het ook wel, en ik denk dat dit nu alles is, zoodat ik nu maar zal uitscheiden met rammelen. Ha, ha, ha. Daar, neem al de rekeningen en sluit ze weg. O, wacht een oogenblik. Daar is een gedrukt biljet om aan den muur te plakken, zoo nat van de pers. Wat ruikt het aardig.

— Wat is dat? zeide Benjamin, het papier inziende.

— Ik weet het niet, antwoordde zijne vrouw. Ik heb er geen woord van gelezen.

« Zullen publiek verkocht worden, doch zijnde inmiddels uit de hand te koop », las de kastelein uit de Muskaatrasp.

— Dat zetten ze altijd, zeide Polly.

— Ja, maar ze zetten niet altijd wat er meer staat, antwoordde haar man. Zie maar hier: « Woonhuis — stallingen en schuren — park en beplantingen — door de heeren Snitchey en Cragg — zijnde een gedeelte van het vrije, onbelaste en rentegevend landgoed van den heer Michael Warden, voornemens buitenslands te verblijven ».

— Voornemens om buitenslands te verblijven! herhaalde Polly.

— En het was juist vandaag, dat ik aan het oude huis hoorde fluisteren, dat er half en half beloofd was, dat er spoedig beter en duidelijker nieuws van haar komen zou! zeide Polly, terwijl zij treurig haar hoofd schudde en hare ellebogen wreef, alsof de herinnering aan oude tijden onwillekeurig hare oude gewoonten weder opwekte. Och, och, dat zal daar ginds bezwaarde harten geven, Benjamin.

Britain slaakte een zucht, schudde zijn hoofd en zeide, dat hij er niets van begrijpen kon, dat hij er lang van had afgezien om dit te doen. Met deze aanmerking ontwelde hij het biljet tegen den wand; en Polly, nadat zij nog eenige oogenblikken stilzwijgend had zitten peinzen, schudde hare treurigheid af, verdreef den nevel van haar voorhoofd en stommelde heen om naar de kinderen te gaan kijken.

Hoewel de kastelein uit de Maskaatrasp bijzonder wel in zijn schik was met zijne huisvrouw, gevoelde hij toch, evenals vanonds, zekere meerderheid boven haar, en dikwijls lachte hij haar hartelijk uit. Niets zou hem zoo verbaasd hebben, dan als hij eens van een derde voor zekerheid had vernomen, dat zij het was, die het geheele huis beheerde, en hem, door haar eenvoudig maar verstandig overleg, goed humeur, eerlijkheid en werkzaamheid, tot een welgesteld man had gemaakt en zijn voorspoed bewerkte. Zoo licht gebeurt het, in alle levensstanden, — overal in de wereld vindt men er bewijzen van — dat die goedhartige karakters, die nooit hunne verdiensten doen gelden, op de geringe waarde worden geschat, die zij zich zelven bescheiden toekennen, en dat men een oppervlakkig behagen schept in de uitwendige vreemdigheden en gemaakte eigenaardigheden van menschen, wier innerlijke waarde, als men zoo diep zag, over eene vergelijking zou moeten blozen.

Het was eene bron van genoegen voor Britain, dat hij denken kon hoe nederig het van hem geweest was, dat hij Polly had getrouwd. Zij was voor hem eene blijvende getuigenis van zijne edelmoedigheid en goedhartigheid, en in zijne oogen was het gelukkige toeval, dat zij eene uitmuntende vrouw voor hem was, een bewijs der waarheid van de oude spreuk, dat de deugd hare eigene belooning is.

Hij had het biljet opgehangen en de bewijzen van haar dagwerk in de kast gesloten, terwijl hij er over meesmuilde dat zij zoo knap boodschapjes kon doen, toen Polly terugkwam met het bericht, dat de twee jongeheeren Britain in het koetshuis speelden onder het toezicht van zekere Betsy, en dat de kleine Polly lag te slapen als eene roos, en zich vervolgens neerzette bij het theeservies, dat op een tafeltje naar haar stond te wachten. De tapkamer was een klein maar net vertrekje, met de gewone uitstalling van flesschen en glazen, eene deftige klok, die nooit eene minuut mis was — zij wees nu half zes — alles op zijne plaats en alles even glanzig geboend en geschuurd.

— Het is vandaag de eerste maal dat ik gerust zit, mag ik wel zeggen, zeide Polly, diep ademhalend, alsof zij voor den geheelen avond was gaan zitten, maar terstond weder opstaande om haar man zijn kopje aan te geven en eene boterham voor hem te snijden. Wat brengt dat biljet mij oude tijden in de gedachten!

— Ach! zeide Britain, terwijl hij de thee uit zijn schoteltje opslurpte, gelijk hij eene oester zou gedaan hebben.

— Die Michael Warden, zeide Polly, terwijl zij haar hoofd schudde tegen het verkoopingsbiljet, heeft mij mijn dienst doen verliezen.

— En u een man doen krijgen, zeide Britain.

— Dat heeft hij zeker gedaan, antwoordde Polly, en daar ben ik hem ook wel dankbaar voor.

— De mensch is het schepsel der gewoonte, zeide Britain, over zijn schoteltje heen naar haar turende. Ik was zoo van lieverlede aan u gewoon geworden, Polly, en ik merkte, dat ik zonder u niet goed meer kon voortkomen. Dus gingen we heen en lieten ons man en vrouw maken. Ha, ha! Wij! Wie zou het gedacht hebben!

— Ja, wie waarlijk! riep Polly uit. Het was wel zeer goed van u, Ben.

— Och neen, antwoordde Britain, met een gezicht vol zelfverloochening. Niet de moeite waard om van te spreken.

— Ja, het was wel goed, Benjamin, zeide zijne vrouw, met groote eenvondigheid. Ik denk er zoo over, dat verzeker ik u, en ik ben u ook wel dankbaar. Ja! vervolgde zij, weder naar het biljet ziende, toen men wist dat zij weg was en buiten bereik, dat lieve meisje, kon ik niet nalaten — om harentwil, evenzeer als om hunnentwil — alles te zeggen wat ik wist; kon ik wel?

— Of gij het laten kondt of niet, ge deedt het, antwoordde haar man.

— En toen, vervolgde Polly terwijl zij haar kopje neerzette en peinzend naar het biljet staarde, joeg dokter Jeddler mij in mijne droefheid én drift het huis uit. Ik ben nooit in mijn leven zoo blij over iets geweest, als dat ik geen kwaad woord tegen hem sprak, en ook geen kwaad in het hart tegen hem gehad heb, zelfs toen niet; want het heeft hem naderhand oprecht gespeten. Hoe dikwijls heeft hij hier in deze kamer gezeten, en mij nog eens en nog eens gezegd, dat het hem speet — de laatste maal niet langer geleden dan gisteren, toen gi juit waart. Hoe dikwijls heeft hij in deze kamer gezeten en uren lang met mij gepraat, over allerlei dingen, terwijl hij deed alsof hij daar belang in stelde, doch eigenlijk alleen maar om den wil van onde dagen die voor bij zijn, en omdat hij weet dat zij veel van mij hield.

— Maar hoe zijt ge er ooit toe gekomen om daarvan iets te bemerken, Polly? vroeg haar man, verbaasd dat zij een duidelijk begrip had van eene waarheid, die in zijn schranderen geest slechts flauw was opgekomen.

(Wordt vervolgd.)